

Naša anketa

Kto a čo získa falšovaním našich dejín? Keď ešte žili desaťtisíce priamych účastníkov boja s fašizmom, objektívne dejiny sa nedali skresľovať. Dnes, keď už je medzi nami priamych protifašistických bojovníkov menej ako tisíc, sú falzifikácie dejín až otvorene nehanebné. Skúsme si zatipovať, aký názor o slovenskom protifašistickom odboji bude u nás prevládať o 5, 10... rokov?

Jozef Petráš, predseda ObIV SZPB, Trnava: – Všetko bude závisieť od nás, ktorí máme otvorenú hlavu a poznáme históriu, ako budeme vychovávať a formovať naše deti a vnúčatá.

Za judášsky groš sa dá všetko kúpiť. Verím, že svedomie môjho potomstva nie.

Myslím, že nakoniec pravda zvíťazí nad klamstvom a nenávisťou.

Milan Malček, podpredseda ObIV SZPB, Rožňava: – Na falšovaní našich dejín najviac získajú potomkovia tých, ktorí spôsobili obrovské utrpenie iným nevinným ľuďom počas 2. svetovej vojny. Chcú tak zatajiť, alebo ospravedlniť zverstvá, ktorých sa dopustili. No a s odstupom času sa ich vina len ťažko dokazuje. Zomreli priamo poškodení, zomreli priami svedkovia.

Čím ďalej sme od porážky fašizmu, o to ťažšie si mladá generácia pripúšťa, že naozaj existovala a aj stále existuje presne taká náboženská a rasová nenávisť voči iným národom, ako ju presadzoval fašizmus. Rovnako si ťažko pripúšťa, že môže stratiť všetky svoje ľudské práva, vrátane práva na život.

Michal Kuchár, tajomník ObIV SZPB, Spišská Nová Ves: – Pokiaľ bude vládnuť ľavicová, tak to bude v poriadku. Keď sa dostane k moci pravica, tak odboja bude potieraná až kým úplne nezanikne, čo nesmie mladá a stredná generácia dopustiť kvôli pamiatke našich otcov a starých otcov, ktorí padli v boji za našu slobodu!

Jaroslav Bulko, predseda ObIV SZPB, Žiar nad Hronom: – Ja chcem byť optimista. Či sa budú vysvetľovať objektívne dejiny protifašistického odboja a SNP na Slovensku o 5 až 10 rokov záleží na mnohých okolnostiach. Nezastupiteľné miesto tu bude mať politika vedenia SR. No veľa musia vykonať aj rodičia pri výchove svojich detí.

Zo strany škôl je dôležité podávať ucelené a pravdivé informácie o minulosti. V tomto smere som privítal, že v deviatych ročníkoch základných škôl sa zvýšilo vyučovanie dejepisu o jednu hodinu.

V procese vysvetľovania protifašistického odboja má nezastupiteľné miesto i SZPB. Všetkých nás musí spájať myšlienka „aby tí, čo prídu po nás, nezabudli“.

Perlička**„Bojové diviaky“ na fronte**

Ukrajinskí vojaci na frontovej línii v Donbase zachránili dve diviacie mláďatá, ktorým ktosi zabil matku. S úsmevom hovoria, že na slánku sa ešte nehodia, no na ostrahu už áno. Okamžite vraj dávajú najavo ak sa k bojovému postu niekto priblíži, povedal pre „Vojenskú televíziu Ukrajiny“ jeden z vojakov.

„Ak niekto sa pohybuje vedľa, tak začínajú jačať, krochkať, čím všemožne dávajú najavo, že je tu niekto cudzí,“ spresňuje druhý.

Vid' video, ktoré je súčasťou článku:

<https://ria.ru/world/20170903/1501662670.html> Podľa ria.ru, 3. 9. 2017

Trojoslava v Čiernom Balogu

Toho roku obec Čierny Balog v spolupráci čiernobalockým rodákom z Bratislavy Jozefom Vránskym pripravila v Lesníckom skanzene oslavu, ktorá pozostávala z troch aktivít – pripomenutie si 410. výročia prvej písomnej zmienky o trvalom osídlení, oslavy 73. výročia SNP v povstaleckej obci Čierny Balog a 10. ročník Bačovského dňa.

Atraktívny program i vydarené počasie pritiaholo do 15 km dlhej Vydrovej doliny údajne až 4–5 tisíc ľudí zo všetkých kútov Slovenska. Kyvadlovou dopravou ich zo stredu obce privážala a celý deň pri presunoch prevážala Čiernohronska železnica.

Na úvod oficiálneho programu predstavili Mirka Rosíková a Robo Hlaváčik okolnosti 410. výročia prvej zmienky o prvej stálej usadlosti – Krám v chotári dnešného Čierneho Balogu. Potom sa rodák, čestný občan a spisovateľ Peter Kováčik vyznal,

ako detskými očami 8-ročného chlapca vnímal vojnu a Povstanie.

Nasledovalo oceňovanie. Predseda SZPB Pavol Sečkář vyznamenal za zásluhy tajomníka ObIV SZPB v Brezne Jána Šuleja, Jozefa Vránskeho, miestneho aktívneho člena SZPB Ivana Kučeráka a aj priameho účastníka bojov o Čierny Balog 93-ročného Jozefa Štulrajtera-Belendu, ktorý však zo zdravotných dôvodov nebol prítomný.

Podujatia sa zúčastnilo aj šesť členov Klubu generálov SR a medzi nimi

aj Čiernobalocan genmjr. Ján Pančík. Klub generálov udelil svoje vyznamenania členom SZPB Antonovi Pôbišovi, Františkovi Budovcovi, Milanovi Kováčikovi a aj Tiborovi Devátovi za vedenie Klubu vojenskej histórie Tyrnau. (Pokračovanie na str. 3)

Náš úvodník**Ku Dňu hrdinov Karpatsko-duklianskej operácie**

Cesta k slobode v druhej svetovej vojne bola veľmi ťažká. Najprv bolo treba otočiť o stoosemdesiat stupňov reálny vývoj na fronte.

Začalo sa to v bitke pod Moskvou, udialo sa to v stalingradskej bitke a potvrdilo v tankovej bitke v Kurskom oblúku, keď Červená armáda dokázala nielen zastaviť postup v ťažení hitlerovských fašistov a nacistov, ale prešla do ofenzívy a začala plniť oslobodzovaciu misiu.

Súčasťou 4. ukrajinského frontu bol 1. československý armádny zbor v ZSSR pod vedením Ludvíka Svobodu, ktorého vojaci viedli urputný boj s fašistami pri dobýjaní Duklianskeho priesmyku. Zamínovaný priesmyk, vybudovaná obrana

fašistov spôsobila nesmierne straty červenoarmejcom a vojakom armádneho zboru. Zmrazení od mín a dômyselných palebných systémov fašistov statočne, obetavo, za slobodu, pomoc Slovenskému národnému povstaniu, za budúce generácie padlo v celej Karpatsko-duklianskej operácii 935 príslušníkov 1. čs. armádneho zboru v ZSSR (765 zostalo nezvestných a 4518 bolo ranených).

Dňa 6. októbra 1944 jednotky 1. čs. armádneho zboru v ZSSR, po boku Červenej armády, prekročili čs. hranicu v Duklianskom priesmy-

ku a vstúpili na územie svojej vlasti.

Občania Slovenska, i my, členovia SZPB, si s nesmiernou úctou a vďakou 6. októbra pripomenieme tento pamätný deň, ako Deň hrdinov Karpatsko-duklianskej operácie.

Je našou povinnosťou pripomínať si odkiaľ prišla sloboda, kto ju priniesol a za cenu akých obetí.

Hrdinstvo vojakov 1. čs. armádneho zboru v ZSSR v boji proti fašizmu, za nezávislosť krajiny je nesmiernym poučením pre všetky generácie. Osobitne pre najmladšiu, u ktorej sa vlastenecké, národné povedomie len tvorí.

Viliam Longauer, tajomník ÚR SZPB

Protest Slovensko-ruskej spoločnosti

Členovia Slovensko-ruskej spoločnosti na svojom zhromaždení vo Zvolene v dňoch 2. a 3. 9. 2017 zobrazi s rozhorčením na vedomie opakované poškodenie Pamätníka osloboditeľov v Košiciach.

Osobitne zavrhnúťhodná je skutočnosť, že príslušníci Policajného zboru SR boli svedkami poškodzovania a ne-

zasiahli, napriek tomu, že poškodenie uskutočnili známe osoby z takejto trestnej činnosti. Žiadame štátne orgány Slovenskej republiky, aby zabezpečili účinnú ochranu pomníkov našich osloboditeľov. V ich pomníkoch žije v slovenských mestách trvalý duch našej slobody.

Členovia Slovensko-ruskej spoločnosti 4. 9. 2017

Na zamyslenie: Život je neustála vojna a mier je iba plodom víťazstva.

JOSEPH CONRAD

Americká zúrivosť... Rusko kráča po dobrej ceste

Na portáli regnum ruský analytik Jurij Barančik publikoval zaujímavý materiál o rastúcej hystérii a nervozite Američanov v súvislosti nielen s ruskými diplomatmi, ale aj celkovým vývojom medzinárodnej situácie.

Američania sú si vedomí, že v geopolitickom zápase prehrávajú. Preto ešte viac zúria, kúsokujú dianie, klamú a snažia sa vyvieť Rusko z konceptu. Siahli preto aj k útoku na ruských diplomatov. Porušovanie viedenskej konvencie z roku 1961, ktorá upravuje štatút diplomatov a diplomatického zboru, je pre Američanov samozrejmosťou a momentálne je pre Američanov Viedenská konvencia evidentne len zdrpom papiera.

Svoju pozornosť Američania sústreďujú na provokácie a snahy Rusko zastrašiť. Američania sa svojim správaním v diplomatickom svete už znížili na úroveň nacistickej diplomacie v časoch

2. svetovej vojny a majú už veľmi ďaleko od uhladených anglosaských gentlemanov.

Problémy v rámci diplomatických zborov však majú sekundárny charakter. Primárny charakter má geopolitická rovina, kde musí Rusko zasadiť Američanom ďalšie údery. Rusko musí pokračovať vo zvyšovaní svojho tlaku v kľúčových geopolitických oblastiach. Situácia v USA sa bude vďaka ruským rozhodným krokom aj naďalej radikalizovať, pretože americké protitumpovské elity sa už odtrhli z reťaze a hrajú vabank. Ich nenávisť k Trumpovi a Rusku vzrástla natoľko, že už strácajú posledné zvyšky zdravého rozumu.

Američania sa snažia nájsť ruské slabiny a zasiahť v Rusoch strach. Ak by Rusko cúvilo, americký tlak sa ešte viac zvýši. Ak však Rusko necúvne a naopak zatlačí na americké neuralgické body, Američania sa sami stiahnu. Američania už nemajú ani toľko zdrojov, ani času a sily, aby dokázali odolať ruskému tlaku a chyba im najmä čas na to, aby dokázali presadiť svoje plány. Američania už nie sú hegemonom, jednopólny svet sa skončil a v mnohopólnom svete sa už na Američanoch zabáva aj severokórejský režim.

Srsopol.sk, 5. 9. 2017 (výňatok)

Schulz: príslušnosť Krymu je dokonaným faktom

Krym, ktorý patrí Rusku je dokonaným faktom, ktorého sa Moskva nevzdá, vyslovil sa líder SPD a kandidát strany na spolkového kancelára Martin Schulz.

„Vidí sa mi, že Rusi z toho urobili dokonaný fakt, na ktorom budú trvať,“ poznamenal, dodajúc, že zjednotenie polostrova s Ruskom považuje za „väzbe narušenie medzinárodného práva“, uvádza TASS.

Pri tom je mu ťažké odpovedať na otázku o dobe nachádzania sa Krymu v zostave Ruska, pozna-

menajúc, že nie je možné odňať ho Moskve silou. „Mohlo by sa to udiť len prostredníctvom rozhovorov,“ presvedčený je Schulz.

On vyzval Nemecko na taký dialóg s Moskvou, kde bude Berlín „hovoriť otvorene“ a prinášať návrhy, „ak bude Rusko ochotné na ne pristúpiť“.

„V žiadnom prípade nie sú potrebné preteky v zbrojení, ako ich chce (prezident USA Donald Trump),“ dodal Schulz.

Dňa 19. augusta podpredseda nemeckej strany „Alternatíva pre Nemecko“ Alexander Gauland vyhlásil, že správne by bolo priznať Krym za súčasť Ruska.

Putin neraz vyhlasoval, že otázka príslušnosti Krymu je uzavretá navždy. – r –

Paul Craig Roberts: Konšpiračné teórie

V Spojených štátoch sa za „konšpiračné teórie“ označujú všetky vysvetlenia, ktoré sa líšia od verzii, slúžiacich vládnucej oligarchii, establišmentu alebo akémukolvek zriadeniu, ktoré riadi agendu a zároveň vytvára rôzne výklady a verzie, podporujúce samotnú agendu.

Pričom vysvetlenia, ktoré nám vládnuca trieda predkladá, sú samé osebe konšpiračnými teóriami. Navyše sú to také konšpiračné teórie, ktorých cieľom je zakryť skutočné sprisahanie, s ktorým naši vládcovia operujú.

Zvedavec.org, 29. 8. 2017 (výňatok)

Poslanec V. Novinskij: „Najvyššia rada je parlament vojny...“

V rozhovore pre ukrajinskú televíznu stanicu NewsOne poslanec najvyššej rady Vadim Novinskij nešetril kritikou do vlastných parlamentných radov. Zdôraznil, že súčasná Najvyššia rada Ukrajiny je parlamentom vojny.

„Na to, aby sme odštartovali mierový proces v našej krajine a proces zjednotenia celej Ukrajiny, mali by sme dodržiavať Minské dohody. Stále opakujem: alternatíva k Minským dohodám neexistuje. Alternatíva diplomatického riešenia konfliktu na Donbase taktiež neexistuje. Vojenskou cestou sa ho nepodarí vyriešiť.“

Priznali to už všetci, okrem našej vlády, ktorá to nepočuje,“ podčiarkol poslanec.

„Pred tromi rokmi celá krajina uverila na „mier v priebehu dvoch týždňov“ a volila v prvom kole Petra Porošenka. Ale on nedodrжал svoje sľuby, čo znamená, že oklamal ľudí. Naš Opozičný blok ako prvý podporil Minské doho-

dy. Pripravili sme 10 návrhov zákonov na dodržiavanie Minských dohôd. Ale naše návrhy sa nedostali ani na rokovanie parlamentu – všetko tu rieši koalícia,“ pripomenul opozičný poslanec.

„Súčasná zostava Najvyššej rady je parlament vojny, ktorý nie je schopný riešiť hlavnú úlohu – nedokáže prinavrátiť mier. Všetci ľudia chcú mier. Nechcete mať zodpovednosť – odíďte... a noví poslanci vyriešia tieto otázky,“ vysvetlil Vadim Novinskij. HSR, 1. 9. 2017 (krátené)

USA vyvedte vojská!

Ak USA nevyvedú svojich vojakov zo Sýrie, tak sýrska armáda sa bude na nich pozeráť ako na nepriateľskú silu, oznámil námestník ministra zahraničia Sýrie Faisal Mekdad.

Vyhlásil, že koalícia USA nemá na činnosť na území Sýrie oprávnenie, ona len „ničí Sýriu, zabíja leteckými údermi civilných obyvateľov Sýrie a ničí ekonomickú infraštruktúru,“ uvádza TASS s odvolávkou na sa list Al-Majadin.

Ďalej sýrsky námestník povedal, že činnosť koa-

licie „zodpovedá plánom teroristov, no nie záujmom sýrskeho národa“.

Prítomnosť vojakov USA v Sýrii Mekdad nazýva „nezákonným a neprijateľným“. Podčiarkol, že tí, ktorí sú v Sýrii ochotní bojovať proti teroristom, musia svoju činnosť koordinovať s Damasom a so spojencami sýrskych úradov.

Boj pri Dejr-ez-Zore považuje za „poslednú veľkú bitku“. Úspechy vládných vojsk Sýrie nosia podľa neho „strategický charakter a približujú zničenie bánd teroristického zoskupenia Islamský štát“.

Podľa vz.ru, 11. 9. 2017

Čo píšú iní

■ Vražda Daniela Tupého... Expolicajt tvrdí, že od začiatku sa tam diali zvláštne veci

„Bol veľký omyl verejnosti, keď si myslela, že neonacisti útočia len na Rómov či cudzincov z rasových dôvodov. V Bratislave, ale aj v iných mestách dochádzalo často k útokom na rôzne iné subkultúry, neonacisti útočili na takzvanú alternatívnu mládež, vlasáčov, pankáčov, skejťákov, skrátka, na kohokolvek, kto sa im zdal vhodný. Útoky boli tvrdé, ale až prípad Daniela Tupého ukázal celej verejnosti, že problém neonacizmu sa týka naozaj všetkých.“

„To, čo zabilo Daniela Tupého, bola nenávisť k odlišnosti, ku každému inému. Mal dlhé vlasy, to videli zozadu, plus to miesto, bolo to ako postriežka. Dá sa povedať, že sa vyskytol v zlej chvíli na zlom mieste,“ komentuje náš zdroj.

Aktualne-spravy.eu, 11. 9. 2017 (výňatok)

■ ...to je akoby Hitlera po holokauste označovali za maliara

Poslanec NR SR za stranu SMER-SD Ľuboš Blaha sa pustil do mainstreamových médií, ktorí Kalmusa a Lorenza označujú za „umelcov“.

„Je vrcholom stupidity, že slovenské médiá označujú Lorenza a Kalmusa za „umelcov“ či „výtvarníkov“. Oni opakovane a ostentatívne porušujú zákon a dopúšťajú sa výtržníctva, no médiá ich neoznačujú ako kriminálnikov, recidivistov či vagabundov, ale vznešene ako umelcov,“ spustil Blaha na sociálnej sieti.

„To je ako keby Hitlera po holokauste niekto označoval za „maliara Adolfa Hitlera“ podľa jeho pôvodného povolania. Viete si predstaviť, že by niekto niekde napísal, že druhú svetovú vojnu rozpúťali maliar Hitler a žurnalista Mussolini? Zločinci sa majú nazývať zločincami! Označovať ich za umelcov, to je urážkou celej kultúrnej obce. Martin Benka a Albín Brunovský sa musia v hrobe obracať, že kdejaký chuligán je označovaný za umelca.“

Hlavnospravy.sk, 6. 9. 2017 (výňatok)

■ Puškov: Poľsko by sa malo kajať za účasť na roztrhaní Československa...

Predseda komisie Rady federácií o informačnej politike Alexej Puškov vyzval Poľsko spomenúť si a priznať chyby predchodcov počas zaboru tešínskeho územia v roku 1938 po Mníchovskom diktáte.

Zareagoval tým na vyhlásenie poľských politikov o tom, že Varšava má údajne právo požadovať od Moskvy reparácie za tzv. „rižský mier“ z roku 1921.

„Načo kričia o reparáciách, Poľsko sa musí kajať za spoluúčasť s Hitlerom na trhaní Československa a odhryznutí si z jeho územia v oblasti Tešínska,“ napísal vo svojom mikroblogu.

Podľa kp.ru, 2. 9. 2017

■ Režisér Stone: ...židovská kontrola médií zabraňuje otvorenej diskusii o holokauste

Hollywoodsky režisér Oliver Stone povedal, že jeho nový historický film má za cieľ predstaviť Adolfa Hitlera ako „ľahkého obetného baránka“.

Izraelské noviny Haaretz citujú režisérovo slová o tom, že „židovská kontrola médií zabraňuje otvorenej diskusii o holokauste“ a „americká židovská lobby ovláda zahraničnú politiku Washingtonu už celé roky a ovplyvňuje americkú verejnú mienku“.

Na základe toho Oliver Stone tvrdí, že Izrael skresľoval „zahraničnú politiku Spojených štátov už roky“.

V amerických médiách je podľa neho predstavovaný skreslený pohľad na postavy ako Adolf Hitler či Stalin. Jeho aktuálne nameraný film si kladie za cieľ predstaviť ich v inom svetle. Tvrdí napríklad, že „Hitler urobil omnoho väčšiu škodu Rusom ako židovskému obyvateľstvu, 25 alebo 30 miliónov zabitých“.

Hlavnospravy.sk, 1. 9. 2017 (výňatok)

■ „Historik“ Zahradil o tom, „jak nás Slováci zradili“...

Prvá zrada: 1938–1939. Zahradil tým myslel rozpad Česko-Slovenskej republiky v marci 1939. Slováci zradili Čechov vyhlásením Slovenského štátu 14. marca 1939 a dôsledkom bola okupácia Čech a Moravy 15. marca 1939 a vznik Protektorátu Čechy a Morava. To je aj názor väčšiny Čechov na uvedené udalosti, ktorý naznačuje, že keby slovenský snem

(Pokračovanie na str. 4)

V piatok 8. septembra sa na Rybnom námestí v Bratislave pod záštitou predsedu vlády R. Fica konalo podujatie, ktorým sme si pripomenuli Deň obetí holokaustu a rasového násillia.

Pri pamätníku holokaustu sa pred očami verejnosti stretli nielen tí, čo prežili holokaust, ale aj tí, ktorí sa so zbraňou v ruke postavili na odpor tým, ktorí holokaust zavádzali. Symbolom toho je aj táto snímka, na ktorej je bývalá partizánka z brigády Čapajev Anna Bergerová a známy slovenský lekár Pavel Traubner, ktorý slovenské rasové zákony pocítil ako chlapec.

Moderátor spomienkového zhromaždenia, riaditeľ Múzea židovskej kultúry v Bratislave Pavol Mešťan zdôraznil, že „musíme ukázať a ukazovať, že nacizmus niekde vznikol, odniekiaľ prišiel a nezmišol do neznáma. Že je stále vo vzduchu...“

Na otázku, či sa môže holokaust opakovať, odpovedám áno! Nie v rovnakom meradle, na rovnakých miestach, s tými istými ľuďmi. K čomukoľvek v histórii došlo, to sa môže stať znova! Dôjde k tomu v momente, keď pre to nastanú vhodné podmienky,“ povedal P. Mešťan a dodal, že našou povinnosťou je neustále hovoriť, že sme tu a že urobíme všetko pre to, aby sme vzniku týchto podmienok zabránili.

V. Mikunda

Trojoslava v Čiernom Balogu

(Dokončenie zo str. 1)

Po oficiálnej časti, spestrenej vystúpením ľudového speváckeho zboru z Pohorelej a folklórnej skupiny z Čierneho Balogu, nasledovali ukážky historických bojov a udalostí v obci Čierny Balog v rokoch 1944–1945. Na ich imitácii sa podieľalo 150 dobrovoľne plne vyzbrojených a vystrojených členov z 20-tich Klubov vojenskej histórie zo Slovenska i Česka. Dramaturgicky vyjadrili lúčenie matiek a dievčat s mládenkami, ktorí sa hlásili do povstaleckej armády a k partizánom, nástup nacistických jednotiek a protiakcie povstalcov. Na zdramatizovanie bol znázornený aj povstalecký prepád na plošinovom vagóne železničky, ťahanej parným rušňom.

Poobede boli pri horárni „pred Obrubovanskou“ imitované historické boje už z obdobia roku 1945. Zaradená sem bola aj situácia s upálením asi 60 Rómov.

Najpôsobivejšou bola imitácia úspešného boja obrancov Čierneho Balogu s prenikajúcou nemeckou presilou (cca 700 vojakov), ktorý sa tu zvidel v dňoch 28.–29. 1. 1945. Boj bol zavŕšený príchodom Červenej armády, ktorá spečatila oslobodenie obce.

V rámci 10-teho Bačovského dňa si všetci mohli ochutnať valašské výrobky – syr, žinčicu a baranie špeciality.

Záver bohatého programu sa konal v amfiteátre a patril vystúpeniu ruského ľudového súboru.

Milan Kováčik-Komovkove z Brezna
snímky Milan Pivovarčí

Prezident vyznamenal brigádneho generála M. Píku

Prezident Andrej Kiska udelil štátne vyznamenanie Rad Ludovíta Štúra II. triedy brigádneho generálovi Milanovi Píkovi, jednému z posledných žijúcich československých dôstojníkov, ktorí bojovali počas 2. svetovej vojny v britskom Kráľovskom letectve.

Hlava štátu tak spravila pri príležitosti 95. narodením Milana Píku.

Pravda.sk, 30. 8. 2017 (vŕňatok)

Bleskovka

Vo štvrtok 14. 9. 2017 Národná rada SR rozhodla k 1. 11. 2017 o zvýšení príplatku k starobnému dôchodku priamym účastníkom protifašistického odboja na 70 eur mesačne a vdovám po priamych účastníkoch protifašistického odboja na 20 eur mesačne.

Naše zlaté Povstanie

Národná pokladnica, s. r. o., si pripomenula výročie SNP emisiou uctenou čistým zlatom.

Počtom limitovaná medaila Slovenské národné povstanie je zušľachtená rýdzim, 24-karátovým zlatom 999/1000 a razená v najvyššej kvalite – lešteným razidlom. Ide o prvý klenot z jedinečnej kolekcie História Slovenska, razba ďalších jednásť medailí venovaných najvýznamnejším križovatkám našich národných dejín bude pokračovať.

Averz, predná strana, tohto malého umeleckého diela zobrazuje mužov so zbraňami v rukách počas slávnych povstaleckých dní. V pozadí veje slovenská zástava ako symbol cieľa ozbrojeného boja – znovuzískania slobodnej a demokratickej krajiny. Okraj pamätnej mince lemuje názov historickej udalosti a rok jej diania.

Reverz, ktorý bude spoločný pre všetky pripravované medaily v rámci spomínanej kolekcie, tvoria charakteristické symboly Slovenska: Vysoké Tatry a dvojkríž, ako aj precízne vypracované detaily ornamentov.

„Národnooslobodzovací boj počas SNP zaujal v dejinách osobitné miesto,“ píše sa v propagačnom liste Národnej pokladnice, „Povstanie sa do histórie zapísalo ako jeden z najmasovejších a najvyhranejších aktov európskej protifašistickej rezistencie a patrí k najsvetlejším stránkam slovenských národných i československých štátnych dejín.“

Viac o možnosti zakúpenia medaily na internetovej stránke www.narodnapokladnica.sk. (ao)

Iniciatíva Pamätaj: Novela zákona o ÚPN je... zlá

Ide o iniciatívu dobrovoľníkov, ktorým sa nepáči, že sa novela snaží oklieštiť činnosť ústavu, spolitizovať ho a zaviesť kolektívne riadenie.

Aktivitu mladých ľudí a študentov... podporujú známimi herci. Tí postupne nahrávajú videá s príbehmi ľudí z minulosti. Už tak urobil Richard Stanke, ktorý nahovoril príbeh Alfreda Wetzlera, ktorý utiekol z Osvienčimu spolu s Rudolfom Vrbom. Nasledovali ho Milka Vašárová, ktorá priblížila príbeh Heleny Weinurmovej, ktorá tiež zažila koncentračný tábor. Dominika Kavashová priblížila osud svojej príbuznej Ireny. Tú po vojne tehotnú eskortovali v dobytčom vagóne do trestaneckého tábora na Sibíri. Iniciatívu podporil aj Štefan Bučko a Jakub Malota.

Novela upravuje organizáciu ÚPN

„Sme presvedčení, že vyrovnávanie sa s našou vlastnou minulosťou nekončí Mečiarovými amnestiami. Slovensko by si malo pamätať hroziivé skutky, ktoré sa stali v čase komunizmu a nacizmu. Ak sa s touto časťou našich dejín nevyrovnáme a nenaučíme vyrovnávať, vystavujeme sa riziku, že sa toto obdobie môže zopakovať,“ uviedli predstavitelia iniciatívy...

Pravda.sk, 2. 9. 2017

Parlament schválil novelu

Schváleným znením zákona sa štatutárnym orgánom stáva Správna rada ÚPN ako kolektívny orgán.

Predseda Správnej rady Ústavu pamäti národa (ÚPN) Ondrej Krajňák zostane vo funkcii, aj keď jeho kompetencie budú obmedzené. Vyplýva to z pozmeňujúcich návrhov Edit Pfundtner k novele zákona o pamäti národa, ktoré 14. 9. schválila NR SR.

Poslanci tiež schválili ďalší návrh Pfundtner, ktorým má byť zabezpečená pravidelnosť zasadnutí Správnej rady. V zákone bude uvedený, že predseda ju musí zvoláť minimálne raz za dva mesiace. Pfundtner tiež presadila do zákona ustanovenia, na základe ktorých môže byť člen správnej rady, teda aj predseda, odvolaný. Člena Správnej rady bude možné odvolať, ak porušil zákon, ak tri mesiace nevykonáva činnosť alebo boli zistené nedostatky pri

výkone jeho funkcie, ktoré mu vyplývajú zo zákona. Takéto nedostatky musí konštatovať Dozorná rada ÚPN.

Aktivisti z občianskej iniciatívy Pamätaj sú sklamaní, že poslanci vládnej koalície nevyočuli hlas mladých ľudí, ktorí volali po odbornej diskusii a schválili novelu zákona o Ústave pamäti národa (ÚPN). Poslanci podľa aktivistov svojím hlasovaním ukázali, že im nešlo o budúcnosť ÚPN, ale iba o riešenie personálnych otázok, čo je právne aj kultúrne neprijateľné. Iniciatíva Pamätaj to uviedla v stanovisku:

„Veríme, že pán prezident Kiska tento zákon nepíše a vráti ho späť NR SR. Stále voláme po odbornej diskusii, pretože personálne problémy sa neriešia novelou...“

Pravda.sk, 14. 9. 2017 (vŕňatok)

Otázka Bojovníka: Vyrieši sa tým aj to, že sa Ústav konečne začne zaoberať aj totalitným režimom na Slovensku v rokoch 1938–1945?

Dva nepriestrelné dôkazy

Porošenko oficiálne potvrdil občiansku vojnu na Ukrajine

Upozorňuje na to líderka ukrajinského hnutia „Antivojna“ Viktoria Šilova, ktorá rozmieňa na drobné Porošenkove vyjadrenie na spoločnej tlačovej konferencii s „Besným psom“ Rexom Tillersonom v auguste 2017.

Porošenko uviedol, že na Donbase stojí proti Ukrajine 39 tisíc bojovníkov. Tak nazýva armádu domobrancov Donbasu. Ďalej spresnil, že ruských vojakov je tam tritisíc!

Takže, koľko je tritisíc z 39000? Je to cca 7,7 %!!! Kto sú však tí ostatní, ktorých je 36000 (92,3 %)?

Odpoveď na to je jednoduchá. Podľa osobných

dokladov sú to praví Ukrajinci, baníci, metalurgia, robotníci, roľníci, pedagógovia, donecká, luhanská mládež... Kyjev s nimi bojuje preto, lebo ich chcel ovládnuť, aby aj oni uznali nadvládu amerických banderovských bábov, uviedla 31. 8. 2017 Viktoria Šilova.

Video originál: <https://www.youtube.com/watch?v=rt5mqoKA2Cc>

Niet tam ruskej armády, potvrdil generálny tajomník OBSE

Dňa 12. 8. 2017 vyšlo ďalšie video z produkcie Antivojna, na ktorom tentoraz Viktoria Šilova prináša slová generálneho tajomníka OBSE, že „na Donbase niet ruskej armády“!

Ďalej spresnil, že je tam prítomná technika

„z vonku“ a aj PHM a zahraniční vojaci. Tí však podľa neho tvrdia, že na Donbas prišli dobrovoľne.

Videodôkaz: <https://www.youtube.com/watch?v=B2dPotARfoM>

Prečo Varín a 2. september?

Spomienková slávnosť k 70. výročiu porážky banderovcov sa uskutočnila v obci Varín pri pamätníku padlých príslušníkov NB (národnej bezpečnosti), v sobotu 2. septembra 2017.

V roku 1947 velenie nad protibanderovskými akciami ČSR prevzal veliteľ 2. pešej divízie v Banskej Bystrici brigádny generál Július Nosko. Zneškodnili pritom 350

banderovcov, z ktorých približne 60 zahynulo, 260 bolo zajatých a 30 sa dobrovoľne vzdalo. Stratám sa nevyhli ani čs. jednotky – v boji padlo približne 30 vojakov, partizánov a príslušníkov NB, niekoľko desiatok bolo zranených. Na vyčíňanie banderovských skupín doplatilo okolo 20 civilistov, ktorí sa stali obeťami prevažne ich protižidovských a protikomunistických ťažení.

Učiteľia na hrade Stará Ľubovňa

Už 4. ročník odborného seminára pre učiteľov dejepisu a občianskej náuky základných a stredných škôl okresu Stará Ľubovňa na tému: „Vybrané aspekty z dejín severného Spiša a Slovenskej republiky v rokoch 1939–1945“, sa uskutočnil 7. septembra 2017 pri príležitosti 73. výročia SNP.

Záštitu nad ním prevzali hrad Stará Ľubovňa v spolupráci s ObIV SZPB v Starej Ľubovni. Medzi lektormi boli osvedčené osobnosti Stanislav Konečný, Arne Mann, Eduard Laincz, ako aj noví lektori zo Starej Ľubovne Elena Vranovska, Adrian Drobňák a Ladislav Šlachťovský (ObIV SZPB SL). Seminár vyvrcholil besedou prítomných učiteľov a odbornej spoločnosti.

Po seminári bol vykonaný pietny akt na 3. nádvorí hradu Stará Ľubovňa, kde sídlilo počas druhej svetovej vojny gestapo a kde boli vykonávané popravy nežiadúcich občanov a parti-

zánov a návšteva vojenskej expozície Michala Strenka pre záujemcov. Za zabezpečenie tohto podujatia naše poďakovanie patrí riaditeľovi hradu Daliborovi Mikulíkovi a jeho zamestnancom.

Václav Homišan, predseda ObIV SZPB SL

Uctili si záchrancov

Predstavitelia Židovskej náboženskej obce na Slovensku a potomkovia záchrancov vystúpili v nedeľu 27. augusta 2017 k jaskyni Kamené mlieko pod Poludnicou.

Pod Pamätnú tabuľu položili veniec uvitý z čečiny v spomienke na zachránených Židov a ich záchrancov. Po štátnej hymne zástupca starostu Dušan Mígaľa v príhovore uviedol: „Pamätná tabuľa pred jaskyňou predstavuje dokument doby, svedectvo utrpenia a nádeje, doklad odvahy a hrdinstva občanov Závažnej Poruby, no najviac vyjadruje memento pre dobu prichádzajúcu.“ Predstavitel židovskej komunity Pavel Frankl záchrancom zo Závažnej Poruby vyslovil slová poďakovania za pomoc, ktorú poskytli prenasledovaným v čase vojny. Slávnosť sa skončila podaním rúk v nádeji pokoja a porozumenia medzi národmi. **Text: -DM-, foto: Pavel Beňo**

„Strieľa celá rodina“

Dňa 29. 8. 2017 sa konali MS SCR 2017 a ŠŠS v Martine, ktoré organizačne pripravili Slovenský strelecký zväz, SZPB, Matica Slovenská, MSM Group, ZVS Impex, ZO SZPB Martin-Stred spoločne sponzormi.

XIV. ročník Majstrovstiev Slovenska 2017 – „Strieľa celá rodina“, verejnej súťaže jednotlivcov, dvojčlenných a trojčlenných, aj rodinných družstiev v športovej streľbe zo vzduchovej pušky „Slávia“, bol zároveň XVIII. ročníkom „ROZDÁVANIA ZBRANÍ – ÁNO ŠPORTU – NIE VOJNE“. Uskutočnil sa v rámci 72. výročia prvých osláv SNP v Martine a 73. výročia SNP. **-r-**

Čo píšú iní

(Dokončenie zo str. 2)

14. marca samostatnosť nevyhlásil, nebolo by došlo ani k okupácii Čiech a Moravy hitlerovským Nemeckom.

To je očividne neudržateľné tvrdenie, veď o tom, čo sa v marci 1939 stane so zvyškom Česko-Slovenska, bolo už dávno rozhodnuté. Ani Zahradil a ani väčšina Čechov si však už neuvedomuje (ani o tom nevedia, prípadne niektorí nechcú vedieť), že k marcovému vývoju v roku 1939 bolo prvým impulzom niečo, o čom sa vtedy ťažko hovorilo a ešte aj dnes sa mnohým ťažko hovorí – tzv. Homolov puč –, teda vojenský zásah ústrednej česko-slovenskej vlády na Slovensku, ku ktorému došlo z 9. na 10. marca 1939.

Noveslovo.sk, 31. 8. 2017

Celý článok: http://www.noveslovo.sk/c/Historik_Zahradil_o_tom_jak_nas_Slovaci_zradili

■ Poľsko pretenduje na názov „najväčšej obeť“

Námestník poľského ministra kultúry Jaroslav Sellin tvrdí, že ich štát priniesol najväčšie ľudské obeť v druhej svetovej vojne.

„Poľsko musí svetu pripomenúť, že ako štát sme najväčšou obeťou druhej svetovej vojny a preto musíme bojovať o reparácie od Nemecka,“ cituje ho Russia Today.

Podľa vz.ru, 31. 8. 2017

Poznámka Bojovník: Ak tomu Poliaci veria, tak je to len ich intelligenčný problém. Realie sú však iné. Omnoho väčšie obeť 2. sv. vojny priniesol ZSSR a Čína. A podľa percentuálneho podielu obyvateľstva bolo najväčšou obeťou Bielorusko, ktoré stratilo štvrtinu obyvateľstva. Percentuálne Poľsko stratilo „len“ cca 17 % obyvateľov.

■ Berlín vysvetlil Varšave pravidlá vojnových reparácií

Nemeckí experti tvrdia, že nekončiacie sa požiadavky Varšavy môžu rozhnevať Berlín. V Bundestagu zatiaľ trpezlivo vysvetľujú, prečo Poliaci nedostanú od Nemecka žiadne reparácie podľa práva „najväčšej obeť druhej svetovej vojny“.

Poľsko nemá žiadny právny základ, aby od Nemecka mohlo požadovať reparácie za škody, utrpené počas druhej svetovej vojny. K takémuto expertnému záveru dospela analytická služba Bundestagu.

„Je ohavné, keď sa dejiny opäť využívajú ako politická zbraň,“ vyhlásil pre ruské noviny Vzgljad nemecký politológ Alexander Rar.

Prečo teda Poľsko nič nedostane?

Analytická služba Bundestagu Poľsku pripomenula, že v roku 1990 Varšava podpísala „Zmluvu 2+4“ o konečnom vyriešení vzťahov s Nemeckom, ktorá tiež „vylučuje akékoľvek požiadavky na reparácie“.

Navyše Poľsko si počas diskusií o tejto zmluve neuplatnilo žiadne požiadavky na reparácie. Svojím mlčiacim súhlasom sa tak Poľsko navždy vzdalo akýkoľvek výhrad, zdôraznili v Bundestagu.

Záver z pohľadu medzinárodného práva je teda taký, že súčasná pozícia Poľska je neprípustná.

Vz.ru, 1. 9. 2017 (výňatok)

Výzva na darovanie militárii

Máte doma rôzny textový, obrazový alebo zvukový záznam s vojenskou tematikou?

Vlastníte vojenské uniformy, historické zbrane, výstroj, zástavy, medaily a vyznamenania alebo iné militárie?

Sprístupnite ich budúcim generáciám darovaním do Vojenského historického archívu a Vojenského historického múzea. Prispějete k uchovaniu hmotných pamiatok našej vojenskej histórie, ako aj k objasneniu bielych miest našej vojenskej histórie.

Vhu.sk

73. výročie SNP na vrchu Roh Lubina

Dvojdňové krajské oslavy 73. výročia SNP na vrchu Roh pripadli na víkend 26.–27. augusta 2017.

Sobota sa niesla v znamení stretnutia generácií, pričom program bol ladený tak, aby pritiahol predovšetkým mladú generáciu. Ukážku historického dobového tábora situovaného do obdobia SNP v roku 1944 pripravil Klub vojenskej histórie Západ. Nechýbalo ani vybavenie a výstroj povstaleckých oddielov z roku 1944, z technického vybavenia rádiostanica Sever a A7B a zbrane povstaleckých oddielov. Rovnako sme mali možnosť vidieť, ako vyzerala zemľanka – obydlie zahĺbené do zeme, z ktorého prečnieval len zastrešenie.

O hudobno-zábavný zážitok sa postarala skupina Slniečko z Piešťan.

Sobotné oslavy boli zavře-

né zapálením Vátry priateľstva a bratstva starostom obce Lubina Martinom Beňatinským, predsedom ObIV SZPB Nové Mesto nad Váhom Jánom Hulínikom, predsedom ČSBS Jaroslavom Vodičkom a spevákom skupiny Slniečko Petrom Remišom.

V nedeľu pokračovali oslavy položením vencov k domu, v ktorom žil kpt. Miloš Uher, za prítomnosti starostu obce, prednostky obecného úradu Simony Štepanovicovej, poslancov OZ v Lubine, zástupcu pridelenca obrany RF, členov SZPB, ČSBS a ďalších.

Po príhovore starostu obce Lubina boli odovzdané medaily M. R. Štefánika I. stupňa Pavlovi Jeřalovi (predsedovi ZO SZPB Podolie a členovi pred-

Na snímke v popredí vidíme zľava člen ObIV SZPB v Novom Meste nad Váhom Pavol Bahnik a riaditeľ ÚPSVaR v Novom Meste nad Váhom Vladimír Sumbal. Za nimi v jednom šiku zľava predseda ObIV SZPB v Novom Meste nad Váhom Ján Hulínek, predstaviteľ Klubu generálov SR genpor. Pavel Honzek, tajomník Ústrednej rady SZPB Viliam Longauer, predseda OV ČSBS Kyjov Miroslav Běťák a vpravo pplk. Kamil Křištofík za Zväz vojakov SR klub Nové Mesto nad Váhom.

sedníctva ObIV SZPB NMnV) a M. R. Štefánika III. stupňa Kamilovi Křištofíkovi (podpredsedovi Oblastnej organizácie SZPB NMnV). Obom za dlhoročnú prácu v orgánoch a organizáciách SZPB. Ocenenia menovaným odovzdali tajom-

ník ÚR SZPB Viliam Longauer a oblastný predseda SZPB Ján Hulínek.

Slávnostný príhovor na spomienkovom podujatí na vrchu Roh predniesol predseda vlády SR Robert Fico, ktorý sa na prítomných obrátil s na-

sledovnými slovami: „...chcem veľmi poprosiť každého, aj tu ako ste, aby ste napriek plynúcemu času nezabúdali na to, čo sa stalo v roku 1944“.

Text: Simona Štepanovicová
tajomníčka ObIV SZPB NMnV
Snímka: Viliam Solovič

„Po partizánskom chodníku“ na Orave

Obecné úrady Istebné a Párnica na Orave, spoločne so ZO SZPB Istebné a „matičarmi“, pod záštitou ObIV SZPB Ružomberok, zorganizovali pri príležitosti 73. výročia SNP tradičný pochod „Po partizánskom chodníku“ z Istebného cez Párnicu na kopiec Bralo nad Malou Lučivnou s položením venca ku tamojšej mohyle, postavenej na pamiatku padlým počas nelútosťných bojov s nemeckými okupantmi.

Takmer 60-členná skupina sa potom premiestnila pred pamätník v Lučivnej, kde ich s podpredsedom ZO SZPB Istebné Pavlom Stuchlým čakali 97-ročný vojnový veterán František Jurina zo Zuberca, Jaroslav Prokop z Dolného Kubína a Matej Valocký z Koštian nad Turcom.

Pietneho podujatia sa zúčastnili aj Estera Zemková, manželka už nebohého zakladateľa pochodu a dlhoročného predsedu ZO SZPB Istebné – Ervína Zemku, predsedu ObIV SZPB Ružomberok Róbert Fajta, predsedovia HDK z Ružomberka a Dolného Kubína Stanislav Chytka a Štefan Novák, predseda ZO SZPB

z Istebného Dušan Sabol, starostka obce Párnica Milada Antalová a zástupca starostky obce Istebné Bohuš Belica.

Po odznení slovenskej a ruskej štátnej hymny položili mladí požiarnici z obce Párnica veniec

k centrálnemu pamätníku, ktorý zrekonštruovalo veľvyslanectvo Ruskej federácie.

Za pekného počasia dobre padlo občerstvenie, sladkosti pre deti a výborný partizánsky kotlíkový guláš. Mládež si mohla zastreliť na terč zo vzduchoviek a odzneli aj salvy z pravého ruského samopalu.

Najviac nás teší, že o tento pochod má záujem čoraz viac zvedavej mládeže a detí.

– PS –, snímka D. Sabol

Od mala vedieme k úcte k padlým

Dňa 24. augusta sa konala spomienková slávnosť pri príležitosti 73. výročia SNP, ktorú organizovalo mesto Revúca so ZO SZPB generála R. Viesta a MsKS Revúca. Dojemná bola účasť škôlkarov, ktorí položili kvety k pamätníku osloboditeľov.

Na spomienkovej slávnosti sa zúčastnila primátorka Eva Cireňová, poslanci BBSK J. Laššan a J. Demjan, predseda OR SNS Július Buchta, ako aj členovia SZPB a obyvatelia mesta. Po hymne a básni „Partizánska prísaha“ sme položili vence. V slávnostnom príhovore predseda ZO SZPB gen. R. Viesta Ján Kochan pripomenul význam SNP a jeho priebeh, osobitne v regióne okresu Revúca.

ZO SZPB generála R. Viesta využila slávnosť na odovzдание členských legitimácií 11-tim, novým členom. Od začiatku roka 2017 sa tak rozšírila o 24 členov na počet 180. Veríme, že do konca roku nás bude 200.

– JK –, snímka Karol Žigo

73. výročie SNP na Šariši

V krajskom meste Prešov, predstavitelia štátnej správy a samosprávy, ozbrojených zložiek, členovia SZPB a medzi nimi aj priami účastníci protifašistického boja, politické strany, inštitúcie pôsobiace v sídle kraja a široká verejnosť, si 24. augusta 2017 pripomenuli 73. výročie SNP pietnym aktom kladenia vencov k dvom pamätníkom.

Pietneho aktu sa zúčastnil predseda SZPB Pavol Sečár a tretí tajomník veľvyslanectva RF na Slovensku Dmitrij Vaščenko. Pietny akt prebiehal s vojenskými poctami a po prvýkrát aj s preletom nového vrtuľníka UH-60M Black Hawk.

Dňa 25. augusta 2017 pokračovali pietne akty kladenia vencov vo Veľkom Šariši, Lipanoch a Sabinove. A práve ZO SZPB v Sabinove, ktorej predsedom je Jozef Hrabčák, za výraznej podpory mesta Sabinov, starostov obcí Drienica, Olejníkov Lučina a členov Horskej služby Čergov iniciovala obnovenie 25 rokov chátrajúceho pomníka „Partizán“ na Lysej hore v Čergovskom pohorí, ktorý symbolizuje, respektíve pripomína tunajšie pôsobenie

partizánskej skupiny pplk. Ľudovíta Pavla Sýkora.

Na mape pamätných miest v pôsobnosti ObIV SZPB v Prešove pribudlo v krátkom čase ďalšie miesto. Chceme veriť, že pomník sa opäť dostane do povedomia širokej verejnosti, najmä školskej a turistickej a bude oživovať spomienky na boj v rodiaču sa slobodu a mierový život, ktorý súčasná generácia vníma ako samozrejmosť.

Veľmi dojímavé bolo odovzдание vyznamenania priamym účastníkom protifašistického odboja Kataríne Kobláčkovej a Jozefovi Dvorščákovovi.

Spomienkové akcie sa uskutočnili aj v ďalších obciach v okresoch Sabinov a Prešov.

Ján Krajčovič

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

V meste Bardejov a v obci Kríže

V Bardejove sme si výročie SNP pripomenuli 28. augusta na Námestí SNP pri Pamätníku vďaky.

Vyššie tristo zúčastnených vzdalo úctu položením venčov a kvetov tým, ktorí so zbraňou v ruke bojovali za naše oslobodenie. Okrem členov SZPB sa padlým poklonili predstavitelia štátnej správy a samosprávy, ozbrojených a záchraných zložiek, Únie žien a JDS, strany SMER-SD a SNS. Ani tento rok nechýbala delegácia z poľského mesta Gorlice a z družobného OV ČSBS z Teplíc.

So slávnostným príhovorom vystúpil oblasťný predseda SZPB Ján Gibel. SNP označil za najvýznamnejšie vojensko-politické vystúpenie slovenského národa a neoddeliteľnú súčasť celoeurópskej antifašistickej rezistencie. Pripomenul tiež, že odkaz Povstania si žiada viac sa venovať mladšej generácii, ktorá hrôzu vojny nezažila. V školstve preto treba naprávať chyby

a nedostatky vo výchovno-vzdelávacom procese, venovať sa výchove k vlastenectvu a vôbec novodobým dejinám Slovenska a Európy.

Oslavy ďalej pokračovali v partizánskej obci Kríže, kde prišli aj obyvatelia susedných obcí. Tu sa im po položení venčov k Pamätníku partizánov prihovorela starostka obce Oľga Dutková. Podrobne napr. popisala pôsobenie jednotlivých partizánskych skupín v okolí obce.

Priebeh osláv na Krížoch bol nielen o spomienkach účastníkov oslobodzovacích bojov. Veľmi dojemná bola tiež atmosféra pri horiacej vatre, dobrom guľáši a občerstvení, k čomu do neskorých hodín zneli partizánske piesne v podaní hudobno-speváckej skupiny „SAMI SEBE“ pod vedením Anny Cidilkovej.

Ján Šnyr (Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Na znak úcty a vďaky

Pri pamätníku Vrástava v Nitre sa 24. 8. 2017 zhromažďilo asi 200 občanov, aby si pripomenuli výročie SNP, ktoré je zlatým písmom zapísané v našich dejinách.

V slávnostnom príhovore predseda Nitrianskeho samosprávneho kraja Milan Belica pripomenul priebeh SNP, najmä to, že do povstania sa zapojila nielen armáda a partizáni, ale, že Povstanie malo podporu širokých vrstiev obyvateľstva. To by malo byť pre nás aj súčasným poučením, kedy v Európe, ale aj na Slovensku sa šíri neofašizmus a extrémizmus. M. Belica vyzval prítomných a ich prostredníctvom aj ostatných spoluobčanov, aby sme sa zmobilizovali a po vzore našich predkov prejavili odhodlanie zabrániť uchopeniu moci vyznávačmi násilnia, extrémizmu a rasizmu. Po skončení slávnosti predstavitelia samosprávy zotvorili s občanmi a účastníkmi protifašistického odboja v srdečných rozhovoroch.

Jozef Havel

Náš postoj je protifašistický

Po oslavách v Krpáčove a v Revúcej sme sa, členovia ZO SZPB generála Rudolfa Viesta z Revúcej, zúčastnili aj na celoštátnych oslavách SNP v B. Bystrici. Svojou prítomnosťou sme vyjadrili úctu všetkým protifašistickým bojovníkom v SNP a v 2. svetovej vojne.

Svoj postoj sme potvrdili aj účasťou na protestnom pochode proti fašizmu po bansko-bystrickom Námestí SNP.

Štefan Havliar, snímka Emil Matejka

Z pietneho aktu v Bardejove.

Liptov na odkaz SNP nezabúda!

Na strednom a hornom Liptove odkaz SNP nezapadá prachom. Ved' na Liptove máme byť na čo hrdí!

Predstavitelia miestnych samospráv venujú Povstaniu neustálu pozornosť, vyjadrením čoho boli úprimné pietne spomienky v obciach i mestách.

Už v príprave na Výročie SNP sme v oblasti organizácii SZPB otvorili nový stupeň spolupráce so samosprávami miest a obcí a za-

čali sme uzatvárať dohody medzi našou organizáciou a samosprávami s konkrétnym rozpracovaním spoločných úloh. Prvú dohodu sme podpísali 19. júla 2017 s obcou Závažná Poruba.

V spolupráci s oblasťným výborom v Poprade sa nám podarilo dosiahnuť dohodu aj so samospra-

vami tatranských a podtatranských miest a obcí a Štátnymi lesmi TANAP-u v Tatranskej Lomnici na pokračovanie tradície spomienky predovšetkým na partizánsky oddiel Vysoké Tatry. Dnes môžeme konštatovať, že v tradícii založenej priamym účastníkom SNP a príslušníkom tohto oddielu Danielom Vrbičanom sa bude pokračovať minimálne do roku 2028.

Účastníkmi dohody sú mestá Vysoké Tatry a Liptovský Hrádok, obce Štrba, Važec, Východná, Hybe, Vavrišovo, Pribylina, Liptovská Kokava, Kráľova Lehota a Liptovská Porúbka. Tiež treba vyzdvihnúť, že aj tento rok bolo obcou Liptovská Kokava zodpovedne pripravené pietne stretnutie na Partizánskej lúke na Podbanskom.

Dňa 25. 8. sa ako prvé v okrese uskutočnili oslavy v okresnom meste Liptovský Mikuláš. V tomto roku sa ich zúčastnila delegácia našej družobnej organizácie ČSBS v Opave.

Vysoko môžeme hodnotiť tradičnú účasť predstaviteľov štátnej správy a samosprávy v obci Podtúreň, kde

okrem vystúpenia poslanca NR SR a predsedu ZSK Juraja Blanára, prítomných pozdravil piesňou Rodný môj kraj poslanec NR SR Dušan Jarjabek. Samozrejma bola účasť priamych účastníkov protifašistického odboja brigádneho generála Jána Ilanovského, Pavla Chrapčička a ďalších, ktorým to ešte fyzická kondícia a zdravie dovoľuje.

Dobre je, že tento rok bola na spomienkových podujatiach vo väčšej miere zastúpená mládež, ktorú o našich aktivitách prostredníctvom oblasťného facebooku informovala naša najmladšia členka SZPB v okrese Bibiana Kabzanová, ktorá ho vedie.

Takto by som mohol rozpísať všetky mestá a obce od Važca až po Partizánsku Lupču, od Podbanského po Demänovskú dolinu. Dôležité však je, že na každom mieste bolo poukazané na nebezpečenstvo prejavov extrémizmu s prvkami neofašizmu a neonacizmu a zvýrazňované, že odkaz SNP je stále živý.

Norbert Adamec, predseda ObV SZPB v L. Mikuláši

V Dobrej Nive s lampiónovým sprievodom

sviätocný večer sa začal slávnostnou schôdzou ZO SZPB, na ktorej sa zúčastnil aj starosta obce Martin Krúdy.

Po oficiálnej časti, v ktorej sa hovorilo o dejinnom význame SNP, sme pokračovali informáciami zo zasadnutia ObV SZPB vo Zvolene. Podpredseda ZO SZPB Zdenko Zajac informoval o zázjaze na Duklu, ktorý spoločne zorganizovali tri základné organizá-

cie – zo Sásky, z Pliešoviec a Dobrej Nivy. V diskusií sa hovorilo tiež o prehliadkach vojenskej historickej techniky, ktorých sa zúčastnili niektorí členovia počas letných mesiacov.

Následne sa uskutočnil aj tradičný lampiónový sprievod našich najmenších s rodičmi. Po príchode k Pamätníku padlých v 1. a v 2. svetovej vojne sme položili veniec. Sprievod potom pokračoval na amfi-

teáter Kolo, za ktorým bola zapálená vatra SNP. Po štátnej hymne sa k účastníkom osláv prihovoril starosta M. Krúdy, ktorý pripomenul odkaz SNP aj pre súčasného človeka. Po jeho príhovore oslavy pokračovali spoločným posedením pri hudobnej produkcii.

Súčasťou osláv v Dobrej Nive je aj tenisový turnaj jednotlivcov „O pohár SNP“. V tomto roku sme mali už jeho 17-ty ročník. Zúčastnilo sa ho 16 športovcov a víťazom sa po prvýkrát stal Vladimír Babiak z Krupiny.

Ján Šlosiarik, predseda ZO SZPB

Minulý rok sme sa priznali, že sme mali trochu málo guľášu. Tento rok ho už bolo okolo 60 litrov

a okrem toho sme na opekačku vyčlenili aj samostatný ohník.

– JP – (Pre Bojovník bez nároku na honorár)

S pamiatkou na skupinu Jánošík a oddiel Sitno

Tento rok sme SNP oslávili 30. augusta 2017 pri pomníku SNP pod Starým zámkom.

Povstanie bolo významné i z pohľadu nášho mesta, pretože v jeho okolí už pred 29. augustom 1944 pôsobila partizánska skupina Jánošík, ktorá sa v neskoršom období, po zaangažovaní sa väčšieho počtu povstalcov, stala partizánskym oddielom Sitno.

Tohtoročných osláv sa zúčastnila primátorka Nadežda Babiačková, ktorá privítala starostov z okolitých obcí, členov tunajšej ZO SZPB na čele s predsedom Vladimírom Popracom, podpredsedom ObV SZPB zo Žiaru nad Hronom Ľubomíra Janča, za Živenu Editu Petrinčovou, riaditeľku Jána Maruniaka zo ZŠ Jozefa Horáka so žiakmi a ďalších.

Po príhovoroch nasledovalo polo-

ženie kytic k pamätníku. O priebehu povstania v okolí B. Štiavnice prítomných informoval V. Poprac.

Následovalo slávnostné odovzdanie členských preukazov novým členom ZO SZPB: starostke obce Baďan Ľubici Kukovej, starostke obce Sv. Anton Simone Guláčkovej, starostovi obce Banský Studenec Pavlovi Santorisovi a starostke obce Kozelník Eve Petáčkovej.

Filip Golian

Po pietnom akte do opery

V predvečer ústredných osláv 73. výročia SNP si členovia ZO SZPB Trieda SNP v B. Bystrici uctili pamiatku našich hrdinov položením venca k Pamätnej tabuli generálov J. Goliana a R. Viesta.

Pietneho aktu sa zúčastnili aj viceprimátor mesta Jakub Gajdošič, tajomník oblasťného výboru SZPB Štefan Dubovický a pracovníčka múzea SNP Viera Kováčová, ktorá nám pripomenula historické udalosti a hrdinstvá z obdobia SNP.

Po pietnom akte sa účastníci presunuli k soche Partizána pod Urpínom. Na záver sme sa zúčastnili slávnostného koncertu v opere B. Bystrici.

Eva Brozmanová, predsedníčka ZO SZPB

V Košiciach SNP pri Kukorelliho pamätníku

73. výročie SNP sme si pripomenuli pri pamätníku mj. Rudolfa Kukorelliho v mestskom parku za účasti zástupcov samospráv, mesta Košice a SZPB.

Pietny akt kladenia venčov sme absolvovali pri tónoch smútočného pochodu, ktorý hrala Hasičská dychová hudba Košice pod taktovkou dirigenta Emila Fajtu. Spolu s nami sa ho zú-

Jozef Lipták, člen výboru ZO SZPB Košice Juh snímka autor

Cinobaňa má štyri pamätné miesta

Miestna ZO SZPB má v opatere: v strede obce sa nachádza Pamätník padlým hrdinom, občanom obce, v SNP v roku 1944 a všetkým, ktorí svoj život obetovali za lepšiu budúcnosť. Potom je to pamätník v objekte ZŠsMŠ, Pamätník v Cinobani – časť Katarínska Huta (na pamätnej doske, ktorá je upevnená v prírodnej skale sú vytesané mená troch zamestnancov sklárni, ktorí padli v SNP). Štvrtým je pamätník v časti Hrnčiarky, ktorý je venovaný partizánom a všetkým tunajším ľuďom, ktorí im pomáhali na prelome rokov 1944–1945.

Pri tohtoročnom výročí SNP boli všetky štyri ozdobené vencami a kyticami.

Na oslavách bolo prítomných vyše 70 ľudí. Príhovory mali starosta obce Cinobaňa Jozef Melicher, oblasťný predseda SZPB z Lučenca Jozef Cerovský a predsedníčka ZO SZPB v Cinobani Mária Švikruhová.

Čestnú stráž pri pamätníkoch zabezpečovali členovia KVH Krasnogvardejci z Košic. S prednesom básne sa predstavila stredoškôľka Karolína Albertová.

najším členom ZO SZPB vyznamenania ÚR SZPB. Konkrétne Štefanovi Filusovi, Jozefovi Činčurovi a M. Švikruhovej Medailu M. R. Štefánika III. stupňa a čestné uznanie Viere Gombalovej, Branislavovi Borošovi a Anne Hanovej.

– MŠ –

Účastníci osláv v časti Hrnčiarky.

Pietna spomienka na výročie SNP sa uskutočnila aj v karloveskom Líščom údolí. K približne dvadsiatčlennému zhromaždeniu sa prihovorili poslanec Karlovej Vsi Peter Buzáš a výskumná pracovníčka Historického ústavu SAV Marina Zavacká.

Michal Majtán, predseda ZO SZPB č. 18

Povstanie malo svojich rómskych hrdinov

Jozef Klinec-Bimbó z Dúbrav zasvätil svoj život hudbe. Vynikajúci rómsky primáš nezaváhal ani chvíľu, keď bolo treba pomôcť partizánom po potlačení Slovenského národného povstania.

Zaplatil za to krutú daň. Zomrel a nemeckí nacisti vyvraždili takmer celú jeho rodinu. Klinec bol jedným z mnohých slovenských Rómov, ktorí sa zapojili do boja proti fašizmu.

Začiatkom decembra 1944 u nich na dvere zaklopali unavení a vyhľadovaní partizáni. Rodina ich prijala, nechala zohriať sa, nachovala a nabalila niečo aj pre kamarátov v horách. Sotva tušila, že nasledujúce ráno sa prebudí do pekla. Rómsku osadu v Dúbravách obkľúčilo osem esesákov. Bez vysvetlenia zobrali všetkých Klinecovie starších ako 14 rokov.

Pätnásť rómskych mužov a mládencov odviekli do Detvy. Bolo jasné, že ich niekto udal. Zatvorili ich do miestnej synagógy a neskôr zavraždili na židovskom cintoríne vo Zvolene.

Mnohí Rómovia sa do Povstania zapojili hneď po jeho vypuknutí a narukovali do povstaleckej armády. Po potlačení SNP zostali v horách ako partizáni, napríklad Berkycovi z Detvy, Očovej a Hriňovej, či pomáhali partizánom ako spomenutí Klinecovi z Dúbrav.

„Podieľali sa na viacerých záškodníckych akciách proti fašistom. Jednou z nich bolo vyhodenie nemeckého nákladného vlaku medzi Detvou a Stožkom 23. novembra 1944. Zúčastnili sa na nej aj štyria rómski partizáni z Dúbrav a dvaja z Detvy.

Na druhý deň obsadili nemeckí nacisti a slovenskí gardisti rómsku kolóniu Pastovník. Zajali štyroch miestnych a popravili ich,“ približuje historička Zuzana Kumanová z Občianskeho združenia Minorita, ktoré

sa venuje novodobým rómskym dejinám na Slovensku.

Facunove husárske kúsky

Prefíkanosť a umnosť Antona Facunu nedala nemeckým nacistom spávať. Dokonca vraj za jeho dolapenie vypísali finančnú odmenu. Rómsky rodák zo Sklabine ako sprievodca na povstaleckom území im údajne vystrájal také kúsky, že sa o nich šírili legendy.

Do slovenskej armády nastúpil v októbri 1941. Slúžil v ružomberskom delostreleckom pluku, s ktorým sa zúčastnil aj bojov na východnom fronte. V decembri 1943 sa vrátil na Slovensko, kde ho čoskoro prideliť k technickej brigáde do Talianska.

„Prebehol tam k partizánskej skupine Rinoldo, ktorá operovala v oblasti Perugia. K československej vojenskej misii v Ríme sa prihlásil v apríli 1944. Odtiaľ sa ako tlmočník s americkou výsádkárskou jednotkou dostal na povstalecké územie. Zaradili ho do skupiny Day, kde pôsobil ako sprievodca a pomocník pod krycím menom Anton Novák,“ opisuje Kumanová.

Po vojne sa Facuna dočkal československej medaily za účasť v SNP, dokonca aj uznania od americkej vlády. Prišiel však február 1948, keď sa k moci dostala komunistická strana, a s ním aj zlé časy pre vojakov západného odboja.

Ocenenie doma i v zahraničí

Imrich Horváth bol vojnový hrdina. Nielen na Slovensku, ale aj v zahraničnom odboji, za čo dostal viacero vyznamenaní i v cudzine. Pochádzal z obce

Seňa pri Košiciach. Toto územie bolo po Viedenskej arbitráži pripojené k Maďarsku, a tak narukoval ako vojak v zálohe do maďarskej armády. Koncom roka 1943 sa pripojil k československým vojakom v Sovietskom zväze.

O jeho oddanosti Slovensku a odhodlaní brániť ho pred fašistami svedčia viaceré jeho skutky. Zúčastnil sa Karpatsko-dukľanskej operácie, bojoval pri oslobodzovaní obce Kriváň, kde ho nemeckí vojaci postrelili a zajali.

Tak, ako ďalších vojnových zajatcov, ho deportovali do nacistického lágra. Tam sa dočkal oslobodenia. Po vojne, v septembri 1945, sa pridal k strážnemu práporu Správy Spojených národov pre hospodársku pomoc a obnovu.

„Zo svedeckých výpovedí pamätníkov spred viac ako pätnástich rokov, ktorí prežili druhú svetovú vojnu a SNP, existujú dokonca dôveryhodné informácie o samostatnej rómskej par-

tizánskej skupine. Mal ju viesť partizán Oračko, ktorý pochádzal z Chmeľova. Jeho skupina mala operovať v okolí tejto obce,“ pridáva Kumanová.

Nevinní proti fašistom

Po vypuknutí SNP vstúpili na územie Slovenska rôzne zložky nemeckej brannej a represívnej moci. Najviac boli postihnuté povstalecké územia, najmä okolie Hnúšte, Tisovca, Banskej Bystrice, Horehronie, okolie Zvolena, Detvy, Lovinobane, Žiaru nad Hronom, Kremnice až po Turiec, ale tiež Považie.

Po potlačení Povstania a obsadení slovenského územia nacistickou armádou za napomáhanie partizánom, dokonca len za podozrenie z takejto pomoci prichádzali kruté tresty.

Obyčajných bezbranných ľudí, vrátane Rómov, vyvraždili nemeckí nacisti a slovenskí gardisti priamo v ich obciach a dedinách, alebo ich deportovali na popraviscká.

Napríklad do Nemeckej, kde

ich strieľali a zhadzovali do horiacej pece v tamojšej väpenke, či do Kremničky, kde v masových hrobách po vojne objavili 747 zavraždených ľudí i detí. Najmladšia obeť mala dva týždne, najstaršia 84 rokov.

„Téma účasti Rómov v partizánskom hnutí a odboji nebola dosiaľ dostatočne spracovaná a vyžadovala by si hlbší archívny výskum. Akoby zostávala stále na okraji záujmu historikov. A pritom práve spoločný boj za slobodu je to, čo nás spája a čo formuje našu históriu.

To, že Rómovia boli obeťami rasovo motivovaných perzekúcií počas druhej svetovej vojny, je známe. To, že sa však zúčastnili aj na odboji a pomáhali partizánskej skupine, je zatiaľ neodhalená súčasť našich dejín,“ uzatvára Kumanová.

V pietnej sieni Múzea SNP v Banskej Bystrici vlní pribudla pamätná tabuľka, ktorá pripomína účasť Rómov v SNP.

Pravda 29. 8. 2017 (Dagmar Telíščáková)

Spomienky cez slzy a chvíľa dojatia

V Banskej Bystrici som sa na oslavách 73. výročia SNP stretla s človekom, ktorý mi v krátkom rozhovore povedal o dvoch skutočnostiach, ktoré zažil koncom vojny a SNP.

Najskôr ma zaujali jeho vyznamenania, potom zahľbená tvár, z ktorej vyžarovalo niečo dobré. Preto som ho požiadala, či sa s ním môžem vyfotiť. S úsmevom súhlasil.

Potom sme sa začali zoznamovať. Prezradil mi, že sa volá Jozef Bakoš a že býva v Predajnej.

„Viete, bolo to niečo hrozné čo som videl a zažil. Nedá sa na to zabudnúť. Napríklad v Hiadeľskom sedle v horách som objavil hrob, v ktorom bolo postrieľaných vyše 30 ľudí a nakoniec z tejto hľby mŕtvych zachránili jedno dievčatko, ktoré pred guľkou fašistu asi vlastným telom ochránila matka.“

Ďalej spomenul príhodu z Ľubietovej, kde na námestí obesili 4 partizá-

nov. Lenže jeden vraj ušiel spod slučky. Utekal a hľadal dom, kde by cez bránu vybehol z dediny. Aj si ho vybral, ale na nešťastie práve ten, v ktorom mal štáb fašistický oddiel.

Bol to vraj dom lekára a dvor nemal humno. Uzatvorený priestor teda nedával žiadnu šancu mladému partizánovi. Nemci ho zabili len čo vošiel do dvora.

K rozprávaniu sa pridal aj druhý, mne dodnes neznámy pán, no taktiež známy oboch príbehov. On vyslovil aj meno mladého partizána.

So zatajeným dychom som si vypočula ďalšie spomienky a hoci páni boli chlapi ako sa patrí, v ich slovách som zacítila chvenie a v očiach slzy. Verím, že ak by tam s nami stál ktorýkoľvek, aj jemu by táto chvíľa stačila na pochopenie toho, čo je vojna a aké prináša následky.

Mária Švikruhá, predsedníčka ZO SZPB Cinobaňa

Povstalec Jozef Bakoš.

Ospravedlňujeme sa

S brigádnym generálom Jánom Iľanovským sa poznáme už dlhé roky, presne 46. Preto mi bolo čudné, že na oslavách 73. výročia SNP v Banskej Bystrici mi s podaním ruky povedal: „Tak ti teda ďakujem, že si ma už pochoval“.

No a potom už neskrýval úsmev a prezradil, že všetko to spôsobil náš nedávny článok v Bojovníkovi 17/2017 o zosnulom Ondrejovi Šamajovi zo Žiliny, ktorý mal v nadtitulku uvedený: „Opustil nás posledný príslušník 2. čs. paradestantnej brigády, ktorý bojoval v SNP“.

Naozaj mnou prebehla veľká hanba a hneď som sa generálovi Iľanovskému, taktiež bývalému príslušníkovi 2. čs. paradestantnej brigády v ZSSR, ktorý tiež bojoval v SNP, ospravedlnil. Robím to aj pred vami, našimi čitateľmi, a s nádejou, že si už liptovskí kamaráti pána generála nebudú z neho uťahovať kvôli nášmu kopancu.

Vážený pán brigádnym generál Ján Iľanovský, prepáčte nám to!

V. Mikunda

Český prezidentský kandidát Jiří Hynek: Beneš ako zbabelec

V rozhovore s prezidentom asociácie obranného a bezpečnostného priemyslu a prezidentským kandidátom Jiřím Hynkom sa dali čítať aj tieto slová: **Edvard Beneš sa zachoval ako zbabelec, pretože podľahol Mnichovskému diktátu v roku 1938.**

Literarky.cz mu však takýto striktný postoj vyčítajú s odôvodnením, že „človek s takými ambíciami by mal vnímať udalosti v trochu širších súvislostiach“.

„Ona je to jednoduchá otázka (bojovať s nacistickým Nemeckom v roku 1938, alebo nie?), ale odpoveď na ňu je aj pre vojenských historikov nie vždy taká jednoznačná – nehovoriac o obyčajných ľuďoch, ktorí sa nepozerajú na prezidentskú funkciu cez optiku vrchného veliteľa ozbrojených síl a vidia nielen armádu, ale celý národ, zložený zo starších ľudí, detí či žien.“

Pripomeňme si telegraficky rok 1938:

1. nedostatočná úroveň československého letectva,

2. lavírovanie Chamberlaina a vlády Daladiera (osobitne Bonneta),

3. plány na vyzbrojenie neboli dokončené, zo 14 pevností na severe štátu bolo dobudovaných len 8 (po anšluse Rakúska sa hranica s Nemeckom ešte viac predĺžila),

4. nemecká menšina v Československu – pri spočítaní ľudí v roku 1930 bolo Nemcov 3 124 000, čiže 23,336 % obyvateľov („piata kolóna“),

5. nepriateľsky naladené susedné štáty Poľsko a Maďarsko.

Z kníh o dejinách tohto obdobia sa môžeme dočítať, že ČSR by vydržala vzdorovať nacistickému Nemecku v najlepšom prípade mesiac.

Ak by sme bojovali, dodnes by sa o Československu písalo ako o vinníkovi 2. sv. vojny a pomoc od spojencov v roku 1938 by bola asi taká, akú poskytli Poľsku o čosi neskôr.

Spáchať hromadnú samovraždu so „cťou“ alebo polemizovať o „čestnej porážke“, ako sa občas vyslovia napr. ľudia z Vojenského historického ústavu – otázkou je, či by tieto reči potom niekto viedol a mal ich kto aj počúvať – na to si musíme hľadať odpoveď každý sám.

Literarky.cz, 8. 9. 2017 (výňatok)

Téma SNP: Toto ste vedeli?

Dňa 1. septembra 1944 generál SS Gottlob Berger píše H. Himmlerovi list, že Povstanie zlikviduje za štyri dni.

Dôvod? Ferdinand Čatloš vo svojich poznámkach píše, že si s Augustínom Malárom „s hrôzou uvedomili, že naše povstanie je Golianom podmínané“, preto sa vraj s A. Malárom v Tisovom paláci na záchode dohodli, že budú pred nacistami fingovať „zdolanie vzbúrencov“. V tomto zmysle rokoval A. Malár s genmj. Alfredom Hubitzkym

30. augusta 1944. Táto záchodová stratégia im vyšla: tak dokonale Nemcom „fingovali“, že zo slovenskej armády zostalo iba to, čo sa napriek Čatlošovým a Malárovým rozkazom a modlíkaniu pridalo k SNP.

Slovenská armáda ako nástroj tisovskeho klérofašistického režimu prestala existovať: povstalecká armáda sa premenovala na československú armádu, zvyšok slovenskej armády zlikvidovali tí, čo ju začali budovať – Nemci so súhlasom a pomocou Jozefa Tisu, F. Čatloša, A. Malára a iných.

Rusi hovoria: Stalin by vyhral aj bez spojencov

„Červená armáda by dokázala poraziť nacistické Nemecko aj bez pomoci spojencov. Toto si myslia dve tretiny Rusov, ktorí sa čoraz lepšie vyjadrujú voči tomu, ako Josif Stalin riadil štát počas vojny, bez ohľadu na obrovské obete, ktoré mal pod jeho vedením,“ uvádza Tom Parfitt v The Times.

„Prezradili to výsledky prieskumu, ktorý usporiadala spoločnosť Levada-Centrum. Prieskum tak obnovil spory o úlohu Putina pri mobilizácii pamäte o víťazstve v 2. sv. vojne kvôli politickej výhode.“

36 % respondentov označilo za hlavnú príčinu toho, že ZSSR mal ťažšie straty ako Nemecko, náhlosť útoku. 24 % to vidí vo vojensko-technickej prevahe Ne-

mecka a 12 % sa domnieva, že Stalin konal bez ohľadu na počet obetí.

Počas identického prieskumu v roku 1997 (do príchodu k moci Putina) Stalinovi vyčítalo neúmernosť sovietskych strát k nemeckým až 34 % respondentov.

„Britský historik Antony Beevor The Times povedal, že kremeľská propaganda zohráva čoraz väčšiu úlohu pri vylepšo-

vaní Stalinovho imidžu vo vojne. Putin nedávno vyhlásil, že „prílišná“ demonizácia diktátora sa využíva na „útok“ proti post-sovietskemu Rusku a na jeho očierňovanie,“ hovorí sa v článku. Podľa The Times, jún 2017

Viete, že...?

...pri bojoch pod Moskvou, iba v bitke pod Vjazmou (2. december 1941) Nemci stratili viac vojakov, ako v bojoch pri obsadzovaní všetkých ostatných 12 štátov Európy?

Pred obratom vo vojne, ktorý začal protiútokmi pri Tichvine, Rostove a Moskve mali Nemci obsadených 40 percent všetkého obyvateľstva ZSSR, vrátane ich obrovského významu pre národné hospodárstvo. Na obsadenom území sa ťažilo 63 % uhlia, vyrábalo sa 68 % železa, 58 % oceli a 60 % hliníka.

Tieto oblasti mali veľký význam aj pre zásobovanie poľnohospodárskymi plodinami, pretože sa v nich žalo 38 % všetkého obilia a 84 % cukrovej repy.

...jasnovidec Edgar Cayce na deň presne predpovedal dátum začiatku 2. sv. vojny i víťazstvo Červenej armády a pomenoval deň, kedy Nemci podpíšu kapituláciu?

Okrem toho niekoľko rokov do Kurskej bitky v absolútne podrobných detailoch popísal tento tankový boj a predpovedal víťazstvo Červenej armády. Ďalej presne predpovedal dátum vraždy Kennedyho, veľkú hospodársku krízu v USA, osudové zemetrasenie v Japonsku v roku 2011 i vznik štátu Izrael. Bol to on, kto ako prvý poukázal na Bermudský trojuholník, kde sa môže nachádzať legendárna Atlantída.

Zaujímavé však je, že v ZSSR sa spomínanie mena tohto proroka do 90-tych rokov prísne zakazovalo. Cayce totiž v roku 1945 presne určil kedy sa rozpadne ZSSR i jeho komunistická ideológia. Preto ho Kremeľ považoval za nepriateľa.

Napriek tomu, že mnohé z jeho predpovedí nie sú doposiaľ rozšífrované, vie sa, že Cayce pridelil Rusku následnú obrovskú úlohu záchrancu sveta a ľudstva. Po rozpade ZSSR „do konca 20. storočia“ ho vraj čaká kríza, z ktorej sa úspešne vymaní. Rusko sa vraj postaví na čelo rodiacej sa civilizácie, ktorá bude mať centrum v západnom Sibíri.

Mimoriadne zaujímavé je jedno z jeho písomných proroctiev, že ku konci tretieho tisícročia Rusko spoločne s Čínou kolonizujú Mesiac, Mars a Venušu, kam sa presťahuje časť ľudstva. Cayce výslovne uvádza tieto dve mocnosti, bez USA. Spojeným štátom predpovedá obrovské zemetrasenie, ktoré vraj krajinu rozčesne na dve časti.

Pre ľudstvo sú zaujímavé aj jeho človečenské proroctvá – že ľudia budú žiť 800 a viac rokov a komu sa zachce, tak aj večne.

(Edgar Cayce sa narodil na farme v blízkosti Hopkinsville v Kentucky 18. marca roku 1877. Zomrel 3. 1. 1945 vo Virginia Beach.)

...Rusi odskúšali v Sýrii vyše 600 nových druhov zbraní?

V prvom rade to boli zbrane a systémy spojené s vojenským letectvom. Lietadlá Su-35, Su-34 a k nim lietadlá Su-24 a Su-25, ktoré boli vybavené novými komplexmi. Ďalej to boli krídlaté rakety Kalibr z rôznych nosičov, vrátane hladinových plavidiel, salvové odpaly...

Potom je to systém Iskander, systém rádioelektronického boja (REB) a systém rádioelektronického umlčania, špeciálna automobilová technika, nové druhy palných zbraní, rôznych druhov rakiet zem – zem, vzduch – zem, vzduch – more, rôzne systémy ochrany objektov...

Najzaujímavejšie na tom je, že na mnohé ruské zbrane je už vo svete rad kupcov. Napríklad prepočty hovoria, že v predaji leteckej techniky už Rusko asi predbehne aj USA.

...Žltú hviezdu ako označenie Židov nevymysleli Nemci?

Ale, že je to islamský výmysel? Takto označil Židov v 9. storočí v Iraku kalif Umayyad Caliph Umar II. A ten to vymyslel na to, aby boli Židia okamžite identifikovateľní aj na ulici.

Keďže moslimovia považovali Židov za nečistých, ak šli po jednej strane ulice, Žid musel prejsť na druhú stranu, aby sa moslim neznečistil špinou od Žida.

Kresťania dostali na to zunar, opasok, ktorý väčšina mužov nosí aj dnes. To je islamský vynález pre kresťanov.

Viac a bližšie o tom: <https://www.facebook.com/luboshrica1/videos/1431321363647837/>

...počas 1. sv. vojny na sto padlých, pripadlo len 5 padlých civilov?

Lenže 2. sv. vojna to všetko začala meniť, pretože na 100 padlých pripadlo 50 % civilistov. A vo vojnách z konca 20. storočia, kde sa mohutne nasadzovali laserom riadené vysokopresné zbrane, dosiahol počet padlých civilov oproti vojakom 95 %.

Znamená to, že civilisti sa pred dnešným spôsobom boja nijako neskryjú.

A. Mikundová

Jubilanti ZO SZPB sa dožívajú

- **Bratislava 3:** Barbora Kováčová 87 a Jozefa Železníková 86 rokov.
- **Bratislava 7:** Oľga Vaculová 85 rokov.
- **Bratislava 12:** Rudolf Kulíšek 96 rokov.
- **Bratislava 16:** Štefánia Valúšková 90 rokov.
- **Bratislava 18:** Ing. Rudolf Lachkovič 95 a PhDr. Milan Málek 88 rokov.
- **Bratislava 19:** Ján Paľovský 98 rokov.
- **Bratislava 24:** Mária Lešková 94 rokov.
- **Bratislava 39:** Irena Gregorová 80 rokov.
- **Badín:** Ján Moravčík 75 rokov.
- **Banská Bystrica – Radvaň:** Mikuláš Čupka 83, Marcela Vaculová 70 a Eva Faráriková 65 rokov.
- **Banská Bystrica – gen. I. Gibalu:** Ing. Zita Janotková 88 rokov.
- **Banská Bystrica – Stred:** Karol Štaudinger 89 a PaedDr. Emília Uhláriková 60 rokov.
- **Banská Bystrica – Tr. SNP:** Barbora Maková 86, Anna Krnáčová 84 a Juraj Chudý 83 rokov.
- **Cigel':** Jana Chrebetová 75 rokov.
- **Cinobaňa:** Ján Korim 65 rokov.
- **České Brezovo:** Helena Jablonská 94 rokov.
- **Čaňa:** Irena Futkošová 70, Jozef Varga 40 a Janka Vargová 35 rokov.
- **Čierny Balog:** Ján Búdovec 80 rokov.
- **Dolný Kubín:** Jozef Badin 75 rokov.
- **Dobšiná:** Viktória Bachňaková 20 rokov.
- **Dunajská Streda:** Ján Svetlovský 92 a Jarmila Beljaková 83 rokov.
- **Hostie:** Ján Ďuriač 70 rokov.
- **Horná Mičiná:** Anna Klimentová 70 rokov.
- **Hrušov:** Anton Benko 75 rokov.
- **Jovsa:** Anna Rošáková 91 rokov.
- **Košice – Staré Mesto:** Michal Iman 91 rokov.
- **Košice – Juh:** Adela Olejníčková 89 rokov.
- **Kokava n/Rimavicou:** Tibor Pokorádi 83 rokov.
- **Lučenec 2:** Alexander Gyulai 65 rokov.
- **Liptovský Mikuláš:** Artur Skaviniak 90, Etela Kubáňová 86 a Žofia Guráňová 80 rokov.
- **Lubietová:** Milena Majerová 55 rokov.
- **Medzibrod:** Vladimír Rosenberger 70 a Ondrej Hraško 50 rokov.
- **Myjava:** Tatiana Chlapečková 65 a Eva Sládečková 60 rokov.
- **Medzilaborce:** Eugénia Jancurová 90 rokov.
- **Michalovce:** Gejza Boor 91 a Anna Suroviaková 60 rokov.
- **Nacina Ves:** Oľga Koločajová 70 rokov.
- **Nová Baňa:** Anna Andrášiková 90 rokov.
- **Očová:** Viera Micháliková 65 rokov.
- **Ostrý Grúň:** Mária Vincová 55 rokov.
- **Pohorelá:** Mária Matúšová 89, Milan Jánoška 83, Štefan Buvala 82, Ludmila Krnáčová 70, Matej Pletka 65, Mária Kostanová 60, Anna Koprášová 50 a Karol Pletka 35 rokov.
- **Prešov pri ZV SR:** Mikuláš Horváth 65 rokov.
- **Prievidza – HBP:** Agneša Mazániková 89 rokov.
- **Prievidza:** Emília Stejskalová 91 a Zuzana Ábelová 90 rokov.
- **Partizánska Ľupča:** MUDr. Anna Laciová 82, Ján Kohút 70, Dušan Bella 65, Lubomír Frič a Alexander Beňo 60 rokov.
- **Piešťany:** Štefánia Klimčíková 92, Anna Malíková 91, Agneša Kovalíková 86 a Mária Hložková 82 rokov.
- **Pavlovce n/Uhom:** Anna Kušnírová – Kocibašová 75 rokov.
- **Poltár:** Anna Turoňová 96 rokov.
- **Revúca – gen. Viesta:** Anna Šagátová 98, Elena Šimonová 85, Július Uhrín 81, Božena Grendelová 70, Ján Poliak 65 a Lucia Bujňáková 35 rokov.
- **Radvaň n/Laborcom:** Ján Šnajder 55 rokov.
- **Rimavská Sobota – J. Bolfika:** Aurélia Tereková 85 rokov.
- **Rimavská Sobota 2:** Gabriela Jariabková 89, Jozef Hukel

- 88, Ing. Ján Károly 84 a Mgr. Oľga Palúšová 55 rokov.
- **Rimavské Brezovo:** Terézia Svinčiaková 95 rokov.
- **Selce:** Mária Pažitková 65 rokov.
- **Stupava:** Anna Darášová 90 rokov.
- **Svätý Jur:** Ing. Ján Vrabel 85 rokov.
- **Senica:** Antonín Holič 82 rokov.
- **Stará Ľubovňa:** Oľga Sopotková 65 rokov.
- **Stará Halič:** Natália Bahledová 65 rokov.
- **Strážske:** Pavol Mlynarčík 83 a Peter Malík 45 rokov.
- **Svit:** Ján Kuruc 84 rokov.
- **Snina:** Mária Hricková 70 rokov.
- **Sučany:** Antónia Neumanová 82 a Martina Lukáčová 50 rokov.

- **Špania Dolina:** Mária Malajová 81, Marta Kianicová 75 a Martin Prikryl 30 rokov.
- **Turany:** Božena Holková 75 a Peter Rišták 70 rokov.
- **Trnava:** Emília Heribanová a Jozefína Turčanová 89, Ondrej Juriga 86, Zdenka Mešťanková a Františka Neubaurová 82, Miroslav Firák 70 rokov.
- **Úbrež:** Mária Maximová – Hvižďáková 94 rokov.
- **Veľké Revištia:** Mária Semanová 86 rokov.
- **Valaská:** Žana Babicová 95, Zlatica Dianišková 93, Ružena Chudíková 86, Emília Kubove a Jolana Švantnerová 83, Alžbeta Gálová 81, Marta Kmeťová a Valéria Bániková 75, Eva Faráriková a Božena Pastírová 70, Lýdia Ťazká 65 rokov.

- **Vráble:** Mgr. Jarmila Reichelová 75, Alžbeta Mandzelová 70 a Peter Marko 60 rokov.
- **Zvolen – Centrum 1:** Július Mihál 94 rokov.
- **Závadka n/Hronom:** Pavol Hruška 95 rokov.
- **Zlatá Baňa – Sekčov:** Ján Tarasovič 70 a Mária Homzová 60 rokov.
- **Žiar n/Hronom:** Jaroslava Hulinová 89, Monika Šustarová 84, Eva Benediková 75 a Valéria Lehoczka 65 rokov.
- **Žilina 1:** Miroslav Stuhlík 83 a Ján Giertl 70 rokov.
- **OblV Žilina:** Ladislav Hanzel 95 a Dagmar Dvorská 86 rokov.

Jubilantom srdečne blahoželáme.

Spomienky jubilanta z Medzibrodu

Dňa 8. 9. 2017 sa dožil člen našej ZO SZPB a priamy účastník SNP Bartolomej Hraško životného jubilea 95 rokov. Pri tejto príležitosti sme ho navštívili a v mene celej našej základnej i oblastnej organizácie v Banskej Bystrici sme mu zaželeli pevné zdravie, spokojnosť a radosť v kruhu rodiny.

B. Hraško ako 20-ročný 1. októbra 1942 nastúpil na vojenskú základnú službu, prešiel výcvikom pešiaka v posádkach D. Kubín, L. Mikuláš, Nitra a Trnava. V roku 1943 sa dostal na vojenskú akadémiu do Bratislavy, odtiaľ do Trenčína do školy pre dôstojníkov hospodárskej správy. 1. marca 1944 bol zadelený na veliteľstvo pozemného vojska (VPV) – intendanciu do B. Bystrice, kde ho zastihlo SNP.

Ako mladý dôstojník navštevoval bojujúce jednotky, pocítil realitu skutočnej vojny, videl mŕtvych vojakov i mŕtveho spolužiaka. Prišlo mu riešiť ťažké situácie, správne sa rozhodovať. Ako dôstojník hospodárskej správy sa staral o zásobovanie potravinami, ktoré nakladali do áut z Pohorelskej Maše do vagónov v Brezne a odtiaľ do B. Bystrice.

Keď sa nad povstalcami znášali mračná, dostal príkaz na odchod na Donovaly, kde mal pripraviť podmienky na presťahovanie štábu 1. čs. armády na Slovensku.

Keď SNP vojensky skončilo, spolu s ďalšími sa dostal na Hiadeľské sedlo, odtiaľ na Litofovú, kde mu brat priniesol civilné oblečenie a tak sa dostal domov do Medzibrodu.

Po potlačení Povstania špeciálne jednotky nemeckého Wehrmachtu uskutočňovali honbu na partizánov a aj na tých, ktorí im pomáhali.

Aj v Medzibrode hľadali poskrývaných Židov a partizánov. Horárovho syna prinútili, aby ich zaviedol k partizánom do hôr na Torysu, no našťastie nikoho nenašli. Bartolomej Hraško bol svedkom popravy štyroch ľudí a táto spomienka sa mu hlboko vryla do pamäti. Dvaja boli z Medzibrodu – Ján Dropa a Rudolf Slosiarik, jeden vojak z východného Slovenska Ján Záhorský a jeden ruský partizán. Obecný bubeník ohlásil popravu, na ktorú sa museli prísť pozerať všetci obyvatelia.

Vešali ich jedného po druhom. Ruský partizán odmietol, aby mu slučku dal na krk Nemeck, povraz si sám nasadil a aj vykopol stoličku spod nôh. Povraz sa však pretrhol a on ostal živý. Lenže Nemci doniesli iný povraz a nakoniec ho obesili. Bartolomej Hraško sa na popravu pozeral

z hostinca spolu s kamarátom Majerom, ktorý priniesol fotoaparát. Podarilo sa im odfotoграфovať tento zločin. Fotografia sa zachovala, bola vystavená v pamätnej izbe a uvádza sa v mnohých brožúrach.

Po oslobodení Medzibrodu – 23. marca 1945 sa znova prihlásil do armády a 27. apríla 1945 nastúpil do Martina. V polovici júla bol preložený do Košíc a odtiaľ bol 30. septembra 1945 demobilizovaný.

Po vojne vznikol Zväz partizánov a Zväz vojakov povstania. U nás v Medzibrode bol Zväz vojakov povstania a toho sa Bartolomej Hraško stal predsedom. V roku 1974 boli oba zväzy spojené do dnešného SZPB. Členom našej ZO SZPB Medzibrod je od roku 1975. V roku 1976 sa stal jej predsedom a na tomto poste zanietene pracoval 30 rokov.

Bartolomej Hraško je človek s veľkým „Č“ Nepovažuje sa za hrdinu a službu vlasti považoval za samozrejmosť. Za svoju účasť v SNP bol odmenený rôznymi vyznamenaniami. Napočítali sme ich 20.

Bartolomej Hraško je človek veľmi skromný, ochotný všade a všetkým pomôcť i poradiť. V jednaní je priamy, zanieteny, starostlivý, miluje svoju rodinu a ešte aj dnes sa stará v záhrade o ovocné stromčeky a kričky. Všetkým nám je vzorom.

Pán Bartolomej Hraško všetci zo srdca vám želáme pevné zdravie, spokojnosť, aby ste ešte mnoho rokov žili v pohode a bol šťastný.

Výbor ZO SZPB Medzibrod

Vľavo pri B. Hraškovi je oblastný tajomník SZPB Štefan Dubovický a vpravo predseda základnej organizácie SZPB v Medzibrode a oblastnej organizácie SZPB v B. Bystrici Ján Páček.

Navždy sme sa rozlúčili

- Medzilaborce so 70-ročným Jurajom Žerebným.
- Partizánska Ľupča s 93-ročnou Máriou Kollárskou, 92-ročným Pavlom Bencúrom a 70-ročným Jánom Hollým.
- Revúca – gen. Viesta so 71-ročnou Emíliou Sedlákovou a 68-ročnou Vierou Poliakovou.

- Rimavská Sobota – J. Bolfika s 83-ročnou Darinou Dorčíkovou.
- Turany s 90-ročnou Paulínou Muňkovou.
- Vráble s 90-ročnou Serénou Vorobjovovou.

Česť ich nehynúcej pamiatke!

Mesto Detva, OblV SZPB vo Zvolene a ZO SZPB v Detve
Vás pozývajú na 10. ročník spomienkového stretnutia
na jedinú partizánsku prehliadku počas SNP
pod názvom

PARTIZÁNSKA JESEŇ

Spomienkové stretnutie sa uskutoční
dňa 7. októbra 2017 od 9.30 hod. v Detve
na Partizánskej ulici.

(informácie na tel. č. 0903 446 464; 0903 343 447)

Pozvánka na výstavu Fašizmus včera a dnes – varovanie minulosti pre dnešok a budúcnosť

Vlastivedné múzeum v Hlohovci sprístupnilo verejnosti od 25. augusta do 1. októbra 2017 v priestoroch františkánskeho kláštora fotodokumentáciu výstavu nazvanú *Fašizmus včera a dnes – varovanie minulosti pre dnešok a budúcnosť*.

Výstava je prezentovaná na štrnástich paneloch a je rozdelená do siedmich tematicky a chronologicky radených blokov. Približuje podmienky vzniku a hlavné črty fašistického hnutia predovšetkým v Taliansku v dvadsiatych a v Nemecku v tridsiatych rokoch 20. storočia. Zároveň zobrazuje aj ďalších hlavných nositeľov tejto ideológie v krajinách Európy vrátane Slovenska.

Výstava zachytáva utrpenie ľudí ako aj smutnú bilanciu ľudských obetí. Hlavnými obetami tohto teroru boli Slovania, židia, cigáni, komunisti a ďalší antifašisticky a demokraticky zmýšľajúci a konajúci ľudia.

Výstava dokumentuje aj udalosti viažuce sa k SNP, ako aj teror a represálie páchané na slovenskom obyvateľstve po jeho zatlačení do hôr. Prejav neofašizmu v súčasnosti sú zachytené na viacerých fotografiách spoločne s fotografiami z protifašistických demonštrácií v Európe.

PhDr. Ing. Jozef Hrdlička, historik Vlastivedného múzea v Hlohovci

Výzva na predloženie cenovej ponuky zákazky

v súlade s § 117 zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene niektorých zákonov (ďalej „zákon o verejnom obstarávaní“)

Identifikácia obstarávateľa

Názov: Slovenský zväz protifašistických bojovníkov
Sídlo: Štúrova 8, 815 72 Bratislava
Štatutárny orgán: Ing. Pavol SEČKÁR PhD., predseda
IČO: 00177431
Bankové spojenie: Všeobecná úverová banka, a. s., pobočka Bratislava
Číslo účtu: IBAN: SK15 0200 0000 0000 6383 1012
Registrovaný MV SR pod číslom: VVS/1-909/90-112-13, dňa 19. 2. 2016
Profil verejného obstarávateľa: <http://www.szpb.sk/>
E-mail pre proces verejného obstarávania: ekonomka@szpb.sk

Predmet zákazky názov: Vydanie knihy na vzdelávacie účely

Opis predmetu zákazky: Predmetom obstarávania bude vytlačenie knihy s názvom „OSLOBODENIE – Faktografia II. svetovej vojny“ v náklade 3 000 kusov. Požiadavky na vypracovanie cenovej ponuky sú uvedené v Prílohe č. 1 výkaz – výmer, ktorý tvorí samostatnú prílohu opisu predmetu zákazky.

Viac na: www.szpb.sk (rubrika Výzvy a informácie)

Pri príležitosti 73. výročia SNP v Španej Doline sa dňa 26. augusta 2017 konal XVI. ročník Hviezdicového pochodu vďaka k bunkru MOR-HO. Štefan Paško, predseda ZO SZPB

Výročie SNP na Kol'vači

Už 19. augusta si ho pripomenulo 50 občanov Spišského Bystrého pri pamätníku partizánov na Kol'vači. Pietna akcia sa konala v spolupráci s Hranovnicou v rámci 15. ročníka Púte kráľovskou cestou.

Po hymne asi 130 účastníkov oboch obcí privítal predseda ZO SZPB Spišské Bystré Jozef Halás. Sprievodné slovo o činnosti partizánskej skupiny a bojoch na Kol'vači predniesol člen výboru základnej organizácie S. Bystré historik Peter Roth. Modlitbu za padlých partizánov predniesol hranovnický farár Jozef Ferneza.

Potom zástupcovia oboch obcí položili vence k pomníku padlých. Čestné salvy zabezpečil predseda KVH Tatry Spišské Bystré Ján Jurčík ml. Nasledovala svätá omša a po nej prítomných čakalo pohostenie.

Členovia výboru ZO SZPB Spišské Bystré položili dňa 29. 8. 2017 kytice aj k pomníku Partizána, k pomníku na Kornutke a na hroby partizánov na cintoríne.

Pri pomníku v obci zavesili zástavy krajín, ktorých občania sa zúčastnili SNP.

Výbor ZO SZPB

Budiná – malá obec s veľkými činmi

Dva pamätníky, ktoré dali obyvatelia Budinej vybudovať, sú dôkazom, že úcta za životy, ktoré položili ich rodáci nie je v tomto kraji nikomu ľahostajná.

Obec má mladého starostu Mariana Čerpáka a je z neho cítiť, že dejiny pozná a aj na ich základe tvorí tunajšiu budúcnosť.

Toho roku sme sa najskôr pristavili pri novom pamätníku, pri bukoch v lesnom poraste, kde fašistické bestie na stromoch obesili 19 partizánov. Hoci ich v Detve mučili, nič sa od nich nezodvedilo. Červené kvety pripnuté na kmene aj toto symbolizovali. Prítomní vencami a kvetmi ozdobili aj pamätník a ľudia si pri tom zanôtili tiché partizánske piesne.

Druhé zastavenie sa (vyše sto ľudí, manželský pár motorkárov a ľudia na autách) bolo pri starom pamätníku priamo nad obcou Budiná.

Starosta Marian Čerpák tu privítal aj poslankyňu NR SR Janu Laššákovú, poslancu BBSK Branislava Hámorníka, primátorku Lučenca Alexandru Pivkovú, starostu Tomášoviec Jána Mičudu a predstaviteľov oblastného výboru SZPB z Lučenca Jozefa Cerovského a Rudolfa Václavíka.

Budiná má slávnú bojovú históriu aj za hranicami. Postaral sa o ňu tunajší rodák, prvý veliteľ čs. partizánskej brigády Jana Žižku z Trocnova Ján Ušiak, ktorý bojoval v moravsko-slovenskom pohraničí a zahynul 3. 11. 1944 v Čeladnej. – MŠ –

V Česku zomrel slovenský vojnový veterán

Vojnový veterán a účastník SNP plk. Pavel Švec, rodák z Pružiny pri Považskej Bystrici, zomrel bez toho, že by si to na Slovensku niekto všimol. Priatelia z českého Svazu bojovníkov za svobodu z Opavy nás požiadali, aby sme túto smutnú správu oznámili prostredníctvom Bojovníka.

Pavel sa narodil 26. januára 1924. Ako 19-násťročný sa prihlásil do Školy leteckého dorastu. Dvojročnú prípravu však prerušilo SNP. Spolu s ďalšími sa zapojil do boja proti prenikajúcim nemeckým silám. Z Banskej Bystrice sa žiaci pešej rotý leteckého dorastu pod velením npor. let. Michala Minku presunuli do Brezna, kde boli vystrojení a vyzbrojení. Rota bola nasadená na začiatku októbra 1944 pri Telgárte a neskôr pri Handlovej, odkiaľ jednotku stiahli späť k B. Bystrici.

Pavel Švec bol zaradený do

skupiny, ktorá vykladala materiál zo sovietskych lietadiel. Spomínal, že raz spolu s kamarátom Švárnym boli práve v zadnej časti Li-2, keď pilot nečakane odštartoval. Lietadlo pristálo v ukrajinskom Stubne.

Neskôr bol zaradený k 3. bitevnému pluku 1. čs. zmiešanej leteckej divízie do Przemyslu. Po výcviku bol zaradený na poľné letisko v Porembě ako strelec 12,5 mm guľometu bitevníka Il-2 („šturmovik“). Počas Ostravskej operácie absolvoval okolo stovky bojových letov. Jeho poslednou bojovou

akciou bol nálet na železničnú stanicu v Českom Těšine.

Po skončení bojov pluk preletel na poľné letisko Albrechtický (dnes letisko Mošnov).

Po vojne Pavel Švec absolvoval pilotný výcvik a stal sa pilotom. V roku 1950 skončil štúdium na Leteckej akadémii v Hradci Králové. V roku 1964 bol vyslaný do Guineje, kde bol inštruktorom pre tamojších dopravných pilotov a súčasne lietal s guinejským prezidentom. O rok sa vrátil a bol zaradený do vládnej letky v Kbeloch. Z politických dôvodov bol

v roku 1974 z armády prepustený a pracoval ako vodič ambulancie Pražskej záchrannej služby.

Plukovník Pavel Švec bol jedným z najaktívnejších členov Sdružení čs. zahraničných

letců – Východ. Zomrel vo veku 93 rokov v Malých Svatoňoviciach 23. júna 2017. Na poslednej ceste ho vypevadiť la čestná salva a prelet stíhača Českej republiky.

P. Vanek
a oblastný výbor SZPB v Liptovskom Mikuláši

O zvláštnych zbraniach, čo klamali nacistov

„Chrabrosť vojakov, triumf „Spitfirov“ (britské stíhacie lietadlá 2. sv. vojny) a hrdinské úsilie v tyľ sú všetkými uznávané. Lenže teraz nás jeden historik vyzýva uznať aj význam cesnakových čokoládových žemličiek a mrvy z rôznych zvierat pre víťazstvo nad nacistickým Nemeckom,“ uvádza Neal Johnson v *The Times*.

„Desiatky čudných nápadov bolo vymyslených vládnymi agentmi, aby prechytali nepriateľa. Bolo medzi nimi aj tisíc balení čaju s heslom „Holandsko opäť vstane: hore hlavu“, boli medzi nimi aj psí parašutisti, zhodení spolu s vojakmi do nemeckého tyľa v „Deň D“ na vyňuchávanie mín,“ hovorí sa v článku.

Podrobnosti o nezvyčajných zbraniach popisuje kniha *Weird War Two* (Zvláštna druhá svetová) historika P. Taylora, bývalého manažéra pre vydavateľstvo Kráľovského vojenského mú-

zea, uvádza Johnson. – Roky si robil poznámky o svojich zvláštnych zisteniach a dúfa,

že zhromaždil „nevyčerpatelnú encyklopédiu zvláštnych, čudných a bizarných vecí.“

Niektoré z nich spomína aj článok. V Španielsku Správa špeciálnych operácií rozšírila medzi špiónmi čokoládové žemličky s cesnakovou vôňou, aby im zápach z úst pomohol stratit' sa medzi miestnymi

obyvateľmi. V Taliansku sa na maskovanie mín, založených na cestách, používal hnoj mulov, a v Afrike hnoj tiav.

Stalo sa tiež, že Nemcom podhodili mŕtvu krysu, ktorá bola naplnená výbušninou, dúfajúc, že tí ju hodia do ohňa.

Počas režimu zachovávanía tmy, ktorý bol vo Veľkej Británii zavedený počas bombardovania, maľovali na kravy biele pásy, aby ich vodiči aut lepšie videli. V juhovýchodnej Ázii sa agentom vydávali topánky vo forme bosých šlapaj, umožňujúce maskovať svoje stopy ako kráčanie domorodcov. Betónové bunkre, pripravené na uliciach Veľkej Británie, boli pokreslené rôznymi nápismi, ktoré z nich mali robiť akože čerpace pumpy.

Podľa *The Times*, jún 2017

ZRNKÁ HUMORU

– Miláčik, čo si mám obliecť na pláž, aby sa za mnou chlapi otáčali?
– Skús lyže, pohotovo odpovie manžel. * * *

– Miláčik, si dostatočne znášanlivý?
– Samozrejme!
– Tak znes dole smeti. * * *

Muž manželke

– Vyčistila si mi sako a kabát?
– Áno.
– A nohavice?
– Áno.
– A topánky?

– Čo, aj tie majú vrecká?
* * *

– Prečo si taký smutný?
– Ááá, manželka odchádza na tri týždne ku svokre.
– No a čo?
– Keby som nebol smutný, mohla by si to rozmyslieť. * * *

Prvý zákon manželstva: Vždy je to vina toho druhého.

Druhý zákon manželstva: Za chybu môžu obe strany, svokra i manželka. * * *

Šéfova žena k jeho novej sekretárke

– Dúfam, že nebudete taká

energická, ako vaša predchodkyňa.

– Ktorá bola mojou predchodkyňou?

– Ja. * * *

Vodič zastaví stopárku s kanistrom

– Čo to tam máte, pivo?

– Nie.

– Nebodaj dáku terkelicu,

pýta sa ďalej.

– Nie, mám tam benzín.

– Preboha a na čo je vám?

– Ja vás poznám, chlapci.

Len čo narazíme na nejaké kriky hned' sa vám minie benzín.

pomôcky: KESSEL, RENC, TER, ISTER	unavili sa	1. časť tajničky	odlišná	EČV Krupiny	viatím zasahoval	hladkaj	autor výroku: HORATIUS	krátka komická scéna	rieka v Španielsku	chem. zn. arzénu	vnikol do pórovitej látky	2. časť tajničky	poplachy
utiekol							postavený objekt						
modrastá							kotol, po nemecky pás pola						
zhotovuje tkaninu				grécky názov Dunaja						dom. meno Izabely			
chem. zn. astátu				nádoba na pečenie						macher, po česky klesáte na zem			
uskutočňoval lobizmus				pichnem									
alegória							sťažnosti						
	modla						vysádzal					rieka v Egypte	osobné zámene
	Rýchla zdravotná služba (skr.)						značka kórejských áut						
český filmový režisér					vrchný odev						EČV Námestova		
					parafa anonyma						solmizačná slabika		
urob jemnejším							priesvitná tkanina						
semená, po česky							oceňovala						

Správne vylúštenie tajničky z č. 17 znie: **V pravde nájdeme krásno.** Knihu posielame **Darine Samákovéj do Trenčína.**

Vylúštenie tajničky posielajte na adresu: Redakcia Bojovník, Štúrova 8, 815 72 Bratislava, alebo na e-mail: bojovník@szpb.sk.

HISTORICKÝ KALENDÁR

7. september 1944 – Predsedníctvo SNR vymenovalo K. Šmidkeho za hlavného veliteľa partizánskeho hnutia na Slovensku. 16. septembra zriadilo Hlavný štáb partizánskeho hnutia, ktorý začal s činnosťou 18. septembra 1944.

8. september 1944 – Začala sa druhá najväčšia horská bitka 2. svetovej vojny Karpatsko-duklianska operácia.

9. september 1944 – Golian posielala do Londýna telegram: „Vojenská situácia žiada, aby sa partizánske velenie úplne podriadilo Game (Golianovi). Inak je nebezpečie, že môže dôjsť k tragickým zrážkam a nedorozumeniam. Absolútne nutné, aby ste v Moskve vyžiadali ich podriadenie vojenskému veleniu, major Veličko a kapitán Jegorov – obaja majú rádiospojenie s Moskvou a ich spojenie z Moskvy sa rôznila od vašich z Moskvy.“

10. september 1944 – S platnosťou k tomuto dňu sa povstalecká 1. čs. armáda reorganizovala na 6 taktických skupín a jednu leteckú skupinu.

11. september 1944 – Veliteľom 1. čs. armádneho zboru v ZSSR sa stáva brigádný generál Ludvík Svoboda.

12. september 1944 – Do bojov o Duklu zasahuje 2. čs. paradesantná brigáda v ZSSR.

12. september 1944 – V Levočských vrchoch začala operovať povstalecká Prvá slovenská diverzná rota.

13. september 1939 – Pri Tarnopole v Poľsku zasiahla do bojov proti Nemcom 1. čs. légia pod vedením pplk. Ludvíka Svobodu.

17. september 1939 – Sovieti útočia na západ a obsadzujú dávne územia cárskeho Ruska, práve patriace Poľsku. Prečo to bolo práve 17. 9.? Stalin sa veľmi bál vyhlásenia vojny proti ZSSR a keďže 16. 9. 1939 ušla poľská vláda do Rumunska, vojnu ZSSR už nemal kto vyhlásiť!

17. september 1944 – Na povstalecké územie priletel 1. čs. samostatný stíhací letecký pluk v ZSSR, ktorý sa začlenil do organizácie povstaleckého letectva. Išlo o 22 lietadiel.

17. 9. až 25. 10. 1944 – Presun 2. paradesantnej brigády na pomoc SNP. Zabezpečil ho 5. zbor diaľkového letectva (1 855 ľudí, vyše 360 ton materiálu). Na spiatočnú cestu vzal 784 ranených a 12 ton nákladu.

20. september 1938 – Historik Svjatoslav Rybas vo svojej knihe Stalin, píše na strane 695 toto: „Sovietska vláda dala **20. septembra 1938** svojmu veľvyslancovi S. Alexandrovskému pokyn, aby oznámil československému prezidentovi Benešovi nasledujúce: Na Benešovu otázku, či ZSSR poskytne v súlade s dohodou okamžitú a účinnú pomoc Československu, pokiaľ mu Francúzsko zostane verné a vyhovie žiadosti o pomoc, môžete dať menom vlády Sovietskeho zväzu kladnú odpoveď.“

A teda 20. a nie 30. 9. 1938! 20. 9. 1938 Sovietsky zväz teda ešte javil jasnú ohotu poskytnúť Československu vojenskú pomoc, a to napriek nesúhlasu poľskej vlády na prechod poľských hraníc. Tento názor Sovietska vláda zmenila až 28. 9. 1938.

21. september 1944 – 20. septembra prekročili väčšie sovietske jednotky horského streleckého zboru Andreja Vedenina karpatský hrebeň a 21. septembra oslobodzujú prvú obec na Slovensku – Kalinov.

23. september 1938 – Vyhlásená všeobecná mobilizácia, ČSR vstupuje do brannej pohotovosti.

Po úplnej mobilizácii 23. 9. 1938 malo nastúpiť až 1 250 000 mužov, ale nastúpilo ich iba 1 128 108. Rozdiel predstavoval Nemcov v pohraničí (henleinovcov) a Maďarov, ktorí neakceptovali mobilizáciu. Mobilizačný rozkaz nepočúvalo približne 122 až 126 tisíc mužov, z toho 100 tisíc Nemcov, zvyšok Maďarov.

23. september 1938 – Ľudový komisár zahraničných vecí ZSSR M. M. Litvinov na Valnom zhromaždení Spoločnosti národov v Ženeve opätovne zdôraznil, že ZSSR je ochotný pomôcť Československu, ohrozeného fašistickou agresiou.

27. september 1941 – Podpis sovietsko-československej vojenskej dohody. Sovietska vláda začína povolávať do čs. jednotiek na území ZSSR „sovietskych občanov československej národnosti“.

29. september 1941 – II. ilegálne vedenie KSS vydalo pokyny na organizovanie Bojových jánošíkovských skupín.

29. september 1947 – Do zostavy Čs. armády sú na boj proti banderovcom začlenené dobrovoľnícke partizánske jednotky.

29. september 1992 – Poslanec za SDE Pavol Kanis predložil SNR návrh zákona na vyhlásenie 29. augusta za štátny sviatok SR. Zo 128 prítomných poslancov „za“ hlasovalo 89, „proti“ – 12, zdržali sa – 26 a 1 hlasoval chybné.

30. september 1944 – Slovensko bolo zaradené do opevňovacieho systému Veľkonemeckej ríše.

2. október 1939 – Francúzsky predseda vlády Eduard Daladier a čs. veľvyslanec Štefan Osuský podpisujú dohodu o formovaní československých vojsk vo Francúzsku.